



Chủ tịch nước Nguyễn Xuân Phúc phát biểu tại buổi lễ (Ảnh: Vũ Toàn)

Chủ tịch nước: “BÁO CHÍ LÀ ‘TẤM GƯƠNG TINH THẦN’ TRONG ĐÓ NHÂN DÂN NHÌN THẤY BẢN THÂN MÌNH”

■ VŨ DŨNG

Chủ tịch nước đề nghị lực lượng báo chí tiếp tục phát huy tinh thần chủ động, nhanh nhạy, kịp thời cung cấp thông tin chính thống, chính xác cho các tầng lớp nhân dân; chủ động đấu tranh chống lại những thông tin xuyên tạc, thông tin sai lệch...

Tối 24/10, tại Hà Nội, Chủ tịch nước Nguyễn Xuân Phúc dự Lễ Trao giải Báo chí Quốc gia lần thứ XV – năm 2020. Cùng dự có đồng chí Võ Văn Thương, Ủy viên Bộ Chính trị, Thường trực Ban Bí thư; đồng chí Đỗ Văn Chiến, Bí thư Trung ương Đảng, Chủ tịch Mặt trận Tổ quốc Việt Nam; đồng chí Nguyễn Trọng Nghĩa, Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng ban Tuyên giáo Trung ương; lãnh đạo một số ban, bộ, ngành Trung ương và địa phương.

Phát biểu tại buổi lễ, Chủ tịch nước Nguyễn Xuân Phúc đánh giá, hơn 96 năm qua, nền báo chí nước ta đã có sự phát triển vượt bậc. Chủ tịch nước nhắc lại lời căn dặn của Chủ tịch Hồ Chí Minh - người thầy của Báo chí cách mạng Việt Nam: Cán bộ báo chí cũng là chiến sĩ cách mạng”, “Ngòi bút của các bạn cũng là vũ khí sắc bén trong sự nghiệp phò chính, trừ tà”.

Kế thừa những di sản tư tưởng và thực hiện lời căn dặn của Bác Hồ, nhiều nhà báo đang ngày ngày dấn thân vào thực tiễn đời sống, phản ánh những vấn đề nóng hổi nhất của xã hội, giới thiệu, lan tỏa những mô hình mới, cách làm hay, hiệu quả, nêu gương người tốt, việc tốt, phát huy truyền thống văn hóa dân tộc, làm giàu vốn văn hóa quốc gia, hướng đến sự nhân văn của con người.

Chủ tịch nước cũng nhấn mạnh, báo chí cũng là vũ khí sắc bén đấu tranh với tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, sự suy thoái về đạo đức, lối sống; cung cấp kịp thời thông tin và công tác lãnh đạo, chỉ đạo điều hành đất nước, góp phần tạo đồng thuận xã hội và chung sức giải quyết khó khăn, thách thức trên con đường phát triển, bảo vệ độc

lập, chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ thiêng liêng của Tổ quốc, nâng cao vị thế Việt Nam trên trường quốc tế.

“Trong năm 2020 và 2021, báo chí đặc biệt tiên phong cung cấp kịp thời thông tin về tình hình dịch bệnh Covid-19, thông tin các quan điểm chỉ đạo, lãnh đạo của Trung ương Đảng, của Tổng Bí thư và các đồng chí lãnh đạo Đảng, Nhà nước trong việc thực hiện “mục tiêu kép” vừa phòng chống dịch hiệu quả, vừa ổn định phát triển sản xuất, bảo đảm an sinh xã hội và đời sống người dân, phổ biến về những tấm gương tận tụy, hy sinh của lực lượng chống dịch tuyến đầu, về tinh thần đoàn kết, lòng nhân ái và tình thương yêu trong cộng đồng, xã hội cũng như cả những khó khăn, thiếu thốn của đồng bào nơi tâm dịch... Báo chí trên nhiều phương diện, đã là “tấm gương tinh thần trong đó nhân dân nhìn thấy bản thân mình” như lời Các-Mác đã nói”, Chủ tịch nước nêu rõ.

“Thay mặt lãnh đạo Đảng, Nhà nước, tôi biểu dương những đóng góp to lớn, thiết thực và nhiệt liệt chúc mừng những thành tích của đội ngũ những người làm báo cả nước, nhiệt liệt chúc mừng các nhà báo vinh dự được trao Giải Báo chí quốc gia hôm nay”, Chủ tịch nước Nguyễn Xuân Phúc nói.

Nhắc đến Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII xác định “Xây dựng nền báo chí, truyền thông chuyên nghiệp, nhân văn và hiện đại”, Chủ tịch nước Nguyễn Xuân Phúc nêu rõ, báo chí cần tuân thủ những nguyên tắc cơ bản của nghề báo là chính xác - chính thống - nhanh nhạy - có kiểm chứng.

Theo đó, đội ngũ báo chí cả nước cần quán triệt sâu sắc, tuyên truyền mạnh mẽ và sâu rộng hơn nữa Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng, các Nghị quyết của Trung ương, các chính sách, pháp luật của Nhà nước, phổ biến rộng rãi, kịp thời quan điểm, chủ trương và giải pháp về phòng chống dịch trong tình hình mới; phát hiện, biểu dương những nhân tố mới, những điển hình tiên tiến, người tốt, việc tốt trong phòng chống dịch, trong lao động sản xuất, trong bảo vệ trật tự xã hội, an ninh Tổ quốc.

Cùng với đó là tham gia giám sát, phản biện xã hội đối với các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, tổ chức thực hiện của chính quyền các cấp; đẩy mạnh phát hiện, đấu tranh chống tham nhũng, lãng phí, quan liêu và những biểu hiện tiêu cực khác trong đời sống xã hội, nhất là trong cán bộ đảng viên.

“Lực lượng báo chí tiếp tục phát huy tinh thần chủ động, nhanh nhạy, kịp thời cung cấp thông tin chính thống, chính xác cho các tầng lớp nhân dân; chủ động đấu tranh chống lại những thông tin xuyên tạc, thông tin sai lệch, chống phá Đảng, Nhà nước và công cuộc xây dựng và bảo vệ đất nước của nhân dân ta; không bị dao động, sa ngã trước những tác động xấu của những tư tưởng sai trái, tiêu cực trên mạng xã hội cũng như trong đời sống và mặt

trái của kinh tế thị trường. Đảng, Nhà nước luôn mong muốn và yêu cầu đội ngũ những người làm báo vững vàng về bản lĩnh chính trị, tinh thông nghề nghiệp và có đạo đức nghề nghiệp trong sáng, nhân văn”, Chủ tịch nước nhấn mạnh.

Chủ tịch nước cũng đề nghị phát huy và tổ chức tốt hơn nữa Giải Báo chí quốc gia; tuyên truyền sâu rộng để thu hút ngày càng nhiều những tác phẩm báo chí xuất sắc; tôn vinh và động viên khen thưởng kịp thời, xứng đáng với những tác giả và tác phẩm có giá trị xuất sắc cả về nội dung tư tưởng và hình thức thể hiện, có tác động xã hội sâu sắc...; tuyên truyền và tổ chức thực hiện tốt Quy hoạch báo chí giai đoạn 2020 – 2025, góp phần xây dựng nền báo chí cách mạng nước ta ngày càng phát triển, vững mạnh.

Sau 15 năm tổ chức, năm 2020 cũng là năm ghi nhận số tác giả tác phẩm tham dự lớn nhất từ trước đến nay, hơn 1800 tác phẩm đến từ 63/63 Hội nhà báo tỉnh, thành phố tham dự. Đây cũng là năm đầu tiên có tác phẩm được Hội đồng trao Giải Đặc biệt.

Tại Lễ trao Giải Báo chí quốc gia năm nay, Ban tổ chức trao 1 giải đặc biệt, 9 giải A, 25 giải B, 45 giải C, 32 giải Khuyến khích. Trong đó, Liên Chi hội nhà báo Đài Tiếng nói Việt Nam vinh dự được trao 3 giải B và 01 giải C và 01 giải khuyến khích. ■

“Lực lượng báo chí tiếp tục phát huy tinh thần chủ động, nhanh nhạy, kịp thời cung cấp thông tin chính thống, chính xác cho các tầng lớp nhân dân...”



3 CHỮ “K” trong đào tạo báo chí

■ THS. VŨ HÀI QUANG

Nhân dịp dự Hội thảo về đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị và báo chí - truyền thông, tôi xin có đôi điều về công tác đào tạo báo chí bằng 3 chữ “K”, bao gồm: Kiến thức - Kỹ năng - Kỹ thuật và công nghệ. Nếu hội tụ đủ 3 chữ K một cách chuẩn chỉ thì học viên tốt nghiệp ra làm nghề sẽ “vững như kiềng 3 chân”.

1. Chữ “K” Kiến thức

Kiến thức là một trong 3 trụ cột quan trọng của một con người, nhất là đối với những người tham gia vào các hoạt động sáng tạo. Không có kiến thức, con người khó có thể phát triển hoặc làm gì cũng mò mẫm, khó đạt được mục tiêu mong muốn.

Không ai tự nhiên có kiến thức. Vậy kiến thức của mỗi con người có được từ đâu? Có hai con đường trang bị kiến thức cho mình, gồm: ĐƯỢC HỌC và TỰ HỌC.

ĐƯỢC HỌC, đó là mỗi người được đến trường, lớp để học tập. Học ở trường, lớp với nhiều cấp học khác nhau, từ thấp đến cao, người học được trang bị kiến thức từ dễ đến khó.

Các trường học đều bắt buộc phải xây dựng chương trình đào tạo theo quy chuẩn chung của Bộ Giáo dục và Đào tạo hoặc quy chuẩn riêng của một cơ sở đào tạo. Khi xây dựng khung chương trình đào tạo, các chuyên gia đều tính toán rất kỹ lưỡng việc phân bổ khối kiến thức, dung lượng, các điều kiện về nguồn lực đảm bảo dạy và học... Đào tạo ngành báo chí cũng vậy, các cơ sở đào tạo báo chí cũng đang nỗ lực đổi mới, cải tiến chương trình để đào tạo nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu thực tế hiện nay.

Có thể khẳng định, dung lượng kiến thức mà các cấp đào tạo ở ta hiện nay xây dựng khá phong phú, đa dạng, thậm chí quá nhiều. Tuy nhiên, vì sao người học vẫn thấy thiếu kiến thức hoặc lơ mơ về kiến thức? Có nhiều nguyên nhân, trong đó có những nguyên nhân chủ quan từ phía người “cho” kiến thức và người nhận kiến thức.

Tham luận này bàn sâu về phía người

nhận kiến thức ở bậc đào tạo đại học, đó là học viên, nhất là đối với học viên ngành Báo chí. Nhiều học viên học tốt ở phổ thông, khi vào đại học, nếu tiếp nối được “truyền thống” học tập đó sẽ có ý thức tiếp nhận kiến thức và học lực khá tốt. Tuy nhiên hiện nay số đông học viên vẫn lười “nhận” kiến thức. Họ đi học chỉ lo trả bài để lấy điểm, kiểu “học thầy nào chào thầy đó”. Học xong “ra khỏi cửa” thì kiến thức “rơi vãi” hết. Sau 4 năm học đại học, dù tốt nghiệp, nhưng kiến thức trong đầu vẫn trống rỗng.

Thực tế đại đa số học viên đại học sợ nhất những môn học có chữ “T”, như: Triết học, Tiếng Anh, Tin học, Thể dục, Toán, Tiếng Việt thực hành, Thống kê, Tư tưởng..., bởi những môn học này trừu tượng, nặng về lý luận, lý thuyết và tốn sức lực... Tuy nhiên, học viên lại không hiểu rằng đây chính là những môn học trang bị kiến thức nền tảng về kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội, khoa học, giáo dục... Khi tốt nghiệp ra trường, học viên vận dụng các kiến thức này trong công việc của mình một cách hiệu quả. Với những học viên “lơ mơ”, trống rỗng kiến thức thì khi tiếp xúc, làm quen với nghề ở thực tiễn rất chậm, nếu nhanh cũng phải mất năm mười năm, sẽ bỏ lỡ những cơ hội nghề nghiệp, thậm chí bị thua thiệt trong làm nghề.

TỰ HỌC là vấn đề quan trọng, là ý thức tự giác của mỗi người. Lê Nin nói: “Học, học nữa, học mãi” hoặc Bác Hồ cũng nói “Cuộc đời là cái thang có bậc chót, học tập là quyền vỡ không có trang cuối”. Ngoài kiến thức từ trường lớp, người có ý thức học tập có thể tự học thêm ở mọi nơi, mọi lúc, mọi chỗ. Tự học bằng việc đi nhiều, đọc nhiều, hỏi nhiều. Đi nhiều cho ta biến tri thức rộng lớn mà nhân loại tạo ra. Đọc nhiều ta kế thừa được tri thức của nhân

loại. Hỏi nhiều ta có thêm những câu trả lời, đó là những bài học mới, thời sự, bổ ích. Khổng Tử xưa răn rằng “Nếu chưa đọc được ba vạn cuốn sách, chưa đi được ba vạn dặm thì chưa thành người quân tử”. Vậy, học viên tự hỏi mình đã đọc được bao nhiêu cuốn sách, đi được bao nhiêu nơi, hỏi được bao nhiêu người về những điều cuộc sống quanh ta để có thêm kiến thức? Nếu tích cực tự học, tự trang bị kiến thức, học viên không lo đâu bị trống rỗng khi tốt nghiệp, và có thể hòa mình trong thực tiễn sôi động để rèn nghề.

Đài tiếng nói Việt Nam cũng như nhiều cơ quan báo chí khác khi tiếp nhận học viên về thực tập nghiệp vụ hoặc khi tuyển dụng nhân viên thấy rằng số đông học viên báo chí có vẻ khá về lý thuyết và kỹ năng nghề, nhưng kiến thức nền tảng về chính trị, kinh tế, văn hóa... còn rất yếu và thiếu. Điều này cũng đã làm không ít các trường đào tạo báo chí, giảng viên dạy nghề báo trăn trở, suy nghĩ về việc cần thiết phải thay đổi chương trình, nội dung, phương pháp giảng dạy và đào tạo. Tuy nhiên, nỗ lực chính vẫn là ở mỗi học viên. Nếu học viên không có ý thức học tập tốt thì khó ai có thể thay họ tiếp nhận tri thức từ các giảng đường, cho dù giáo trình và phương pháp giảng dạy có tốt đến mấy. Đừng bao giờ biện bạch “kiến thức là biển vô tận, mãi dần cũng sẽ lấp đầy khoảng trống trong mỗi con người”. Nếu chờ đợi kiến thức tự nó đến với mình thì e rằng cơ hội cống hiến sáng tạo của các nhà báo trẻ sẽ còn rất ít, thậm chí bằng không.

2. Chữ “K” Kỹ năng

Chữ “K” kỹ năng ở đây đối với các nhà báo trẻ chính là việc chịu khó học tập, rèn luyện các kỹ năng nghề nghiệp

báo chí ngay từ khi còn ở trên “thao trường, bãi tập”.

Các nhà trường đào tạo báo chí hiện nay đều rất chú trọng đào tạo nghề ở bậc đại học. Đào tạo nghề ở đây được hiểu là chú trọng hướng dẫn học viên vào các kỹ năng nghề nghiệp cụ thể. Trong dạy nghề, có 2 nhóm kỹ năng mà các nhà trường chú trọng, đó là những kỹ năng cứng và kỹ năng mềm.

KỸ NĂNG CỨNG trong đào tạo báo chí, đó là những kỹ năng hướng dẫn học viên báo chí có khả năng thuần thục sáng tạo tác phẩm báo chí và tổ chức sản xuất sản phẩm báo chí. Lý thuyết báo chí là nền tảng. Các nguyên tắc, phương pháp sáng tạo nếu học viên được trang bị, huấn luyện thành thục sẽ có tác dụng rất tốt giúp cho họ thạo nghề, bắt nhịp với hơi thở của đời sống báo chí một cách nhanh chóng.

Nhiều học viên có năng khiếu nghề báo, khi vào trường học, đã thể hiện rất tốt tố chất nghề. Họ hăng say, miệt mài học hỏi, tham gia vào tất cả các công việc làm báo khi có điều kiện, môi trường tốt. Nắm bắt được điều này, các cơ sở đào tạo đều cố gắng tạo ra các “sân chơi nghề” cho học viên như ra tờ báo, trang web hay kênh phát sóng, tiếp sóng nội bộ. Mục tiêu là để làm “bể bơi” cho học viên báo chí luyện tập. Có cơ sở đào tạo còn kết nối được với các cơ quan báo chí ưu tiên dành “đất” cho học viên có cơ hội “bơi ở bể lớn”. Cũng vì vậy mà những học viên nào chịu khó rèn luyện “trên thao trường” sẽ trưởng thành nhanh, lọt vào “mắt xanh” của các nhà tuyển dụng ngay từ năm thứ hai, ba trên giảng đường báo chí.

Tuy nhiên, cũng có không ít bộ phận học viên rất lười rèn nghề. Thấy ra bài tập, cho đi thực tế, nhưng ở nhà ngủ



hoặc đi chơi, trước giờ nộp tác phẩm vào mạng « đi thực tế », chặt chém, copy-paste, biến tác phẩm của người khác thành của mình. Học viên nào gian dối ngay từ trên giảng đường thì cơ hội làm nghề chuyên nghiệp đối với học viên đó sẽ rất ít. Nếu có tồn tại trong một cơ quan báo chí, người đó sẽ là mầm mống tạo ra những khủng hoảng cho cơ quan báo chí và bắt nguồn từ những vi phạm đạo đức nghề nghiệp.

KỸ NĂNG MỀM trong đào tạo báo chí, đó là những kỹ năng sống, ứng xử, giao tiếp, xử lý các tình huống khó khăn... mà trong quá trình sống, tác nghiệp báo chí nhà báo gặp phải.

Kỹ năng sống của các nhà báo trẻ thường rất thấp, do đó khi gặp rủi ro

không kịp xử lý, nhất là khi tác nghiệp trong thiên tai, địch họa. Hay như trong quá trình giao tiếp, do kiến thức ít, kỹ năng kém, nhà báo trẻ dễ bị “lố” trước công chúng, đồng nghiệp chê cười, nhất là đối với việc sáng tạo tác phẩm truyền hình.

Có những tình huống tác nghiệp trong môi trường nhạy cảm hoặc thiên tai, nếu kỹ năng mềm của nhà báo yếu rất dễ dẫn tới những hậu quả, nặng thì thiệt mạng, nhẹ thì thương tật hoặc vào vòng lao lý. Trong nghề báo của chúng ta đã có những ví dụ đau xót về nhà báo trẻ khi tác nghiệp ở vùng thiên tai bị gặp nạn.

Để các nhà báo trẻ có được kỹ năng cứng và mềm tốt, nhà trường cần trang bị cho học viên thông qua các môn học cụ

thể, thậm chí là đưa riêng môn học hoặc câu lạc bộ huấn luyện kỹ năng quản lý rủi ro trong tác nghiệp báo chí. Tự thân mỗi nhà báo trẻ cũng phải cập nhật kiến thức, kỹ năng để tránh được những rủi ro, khủng hoảng không đáng có do mình tạo nên hoặc do khách quan tác động.

Các nhà báo trẻ cần quan tâm học tập, rèn luyện để trở thành nhà báo “nhà báo đa năng”. Để đạt được trình độ như vậy, các nhà báo trẻ cần phải rèn luyện chuẩn mực từ cách đặt đầu đề, viết lời dẫn, chính văn của tác phẩm, kỹ năng chụp ảnh, làm đồ họa, sản xuất video clip, audio clip, biên tập sản xuất và phát sóng, kinh doanh các sản phẩm, loại hình báo chí khác nhau.

3. Chữ “K” Kỹ thuật và công nghệ.

Chúng ta đang sống trong kỷ nguyên số, nền kinh tế số, xã hội số, nó đã tác động sâu sắc đến mọi lĩnh vực của đời sống, kinh tế xã hội ở tất cả các quốc gia trên thế giới. Đặc biệt trong lĩnh vực báo chí, nó đã tác động mạnh mẽ vào các yếu tố căn bản nền báo chí truyền thông ở mỗi nước, nó cũng làm thay đổi hoàn toàn thói quen và cách thức tiếp cận thông tin của công chúng, tạo ra sự cạnh tranh vô cùng mạnh mẽ giữa các cơ quan truyền thông, giữa các loại hình truyền thông với nhau và với mạng xã hội làm cho nguồn thu của các cơ quan báo chí bị sụt giảm nghiêm trọng.

Không chỉ với báo in - loại hình báo chí cổ điển và yếu thế nhất, mà cả loại hình báo chí hiện đại như báo mạng điện tử cũng đang bị đe dọa một cách gay gắt bởi mạng xã hội. Để thu hút độc giả và giữ vững vị thế cũng như vai trò tiên phong trong công tác truyền thông, báo chí đang tận dụng những ưu điểm

của chính các công nghệ mới mang lại để từng bước chuyển mình, vận động phù hợp với xu hướng chuyển đổi số.

Các cơ quan báo chí muốn tồn tại và phát triển bắt buộc phải tinh giản bộ máy và có những sản phẩm đáp ứng nhu cầu và thị hiếu ngày càng cao của công chúng, đó là họ muốn nghe/xem những thứ mà họ cần và ở bất cứ đâu, bất cứ khi nào.

Vì những lý do nói trên nên hiện nay các cơ quan báo chí không thể không đưa các ứng dụng IoT, Big Data, AI, Cloud Computing vào việc quản trị, sản xuất tin bài và phân phối nội dung và các công nghệ như thực tế ảo (Virtual Reality - VR) và thực tế ảo tăng cường (Augmented Reality - AR) cho việc sản xuất các nội dung giải trí hoặc mô phỏng nhân vật, sự kiện. Cũng nhờ đó mà chúng ta có thể “lắng nghe” từ mạng xã hội, các nhà báo sẽ nhanh chóng phát hiện những xu hướng được độc giả yêu thích nhất, chia sẻ nhanh nhất và nhiều nhất để từ đó tập trung vào các nội dung được công chúng quan tâm, có biện pháp khắc phục đối với những nội dung kém được ưa thích hơn.

Nếu như trước đây nhà báo chỉ làm từng mảng riêng rẽ như báo giấy, hoặc phát thanh, hoặc truyền hình, hoặc báo điện tử, thì hiện nay, trước xu hướng hội tụ truyền thông, một ekip phóng viên phải làm đủ các loại hình, biết sử dụng các phương tiện tác nghiệp hiện đại như Flycam, Livestreaming, chuyển đổi văn bản thành giọng nói và ngược lại, phải biết vừa lên sóng vừa điều khiển bàn trộn âm thanh trong phòng thu hoặc sử dụng công cụ viết tin tự động v.v.. Tóm lại hiện nay công nghệ hoàn toàn có thể hỗ trợ nhà báo từ khâu thu thập thông tin, phân tích dữ liệu cho đến sản xuất

nội dung và phân phối nội dung trên đa nền tảng. Ngoài ra do thường xuyên phải tác nghiệp trên không gian mạng nên nhà báo còn phải biết cả những giải pháp đảm bảo an ninh mạng, đặc biệt là vấn đề phòng, chống tội phạm công nghệ cao và tấn công mạng.

Do vậy các cơ quan báo chí hiện nay phải đào tạo và đào tạo lại nguồn nhân lực làm báo không chỉ có tư duy tốt về nội dung mà còn phải giỏi cả về kỹ thuật công nghệ.

Nhà báo thời đại số giống như nhưng người “nông dân cổ cồn”. Họ “gieo cấy” không chỉ ở trên “cánh đồng chữ nghĩa” bằng các phương tiện, công cụ thô sơ là ngòi bút, trang giấy như thế hệ cha ông làm báo trước đây. Họ phải làm chủ kỹ thuật và công nghệ mới - đó là công cụ để sáng tạo ra những sản phẩm báo chí hiện đại, chất lượng cao, đáp ứng nhu cầu của công chúng, nhất là lớp công chúng mới hiện nay.

Muốn làm chủ kỹ thuật và công nghệ ứng dụng trong làm báo, không có cách nào khác là các nhà báo trẻ phải đi học và tự học. Nếu có thời gian hợp lý thì các nhà báo trẻ nên đến các trường đào tạo kỹ thuật và công nghệ mới để học tập, ứng dụng trong tác nghiệp. Nếu có ít thời gian, các nhà báo trẻ phải tự học, tự trang bị kỹ thuật và công nghệ. Khám phá thế giới công nghệ và ứng dụng tốt vào công việc làm báo thì nhà báo trẻ sẽ làm chủ được việc sáng tạo báo chí trên nền tảng công nghệ hiện đại.

Những nhà báo lớp trước, sống trong thời kỳ chuyển giao giữa công nghệ cũ và mới nên hòa nhịp với sự chuyển giao này là tương đối khó khăn, nhất là ứng dụng công nghệ thông tin trong tác

nghiệp. Tuy nhiên, sau một thời gian ngắn, các nhà báo cao niên, trung niên lại tiếp cận rất nhanh với công nghệ làm báo mới. Có những nhà báo cao tuổi còn trở thành chuyên gia công nghệ, huấn luyện lại cho các nhà báo trẻ. Điều này cho thấy không có việc gì khó, chỉ cần chuyên cần học hỏi ắt mọi việc sẽ thành công.

Kỹ thuật và công nghệ mới đã và đang làm thay đổi xã hội, nhất là trong lĩnh vực thông tin - truyền thông - báo chí. Tuy nhiên, bên cạnh nhiều nhà báo trẻ thành công trong việc làm chủ kỹ thuật và công nghệ làm báo mới thì vẫn còn nhiều bạn trẻ học nghề báo một cách thụ động, chỉ chú trọng đầu tư máy tính, máy ảnh, điện thoại thông minh đắt tiền để vui đầu vào game online, những trò vô bổ mà ít nghĩ đến việc ứng dụng các phần mềm hoặc các công nghệ hiện đại để tạo ra các sản phẩm, tác phẩm báo chí có giá trị, thu hút công chúng.

Ở các trường đại học hiện nay, việc áp dụng chuẩn hóa đầu ra rất quyết liệt. Có những khóa học chỉ có 30% học viên tốt nghiệp lần đầu. Lý do trượt tốt nghiệp nhiều chủ yếu nằm ở hai môn học TIN HỌC và NGOẠI NGỮ. Vậy, nếu học viên có được kiến thức và kỹ năng nghề báo tốt rồi mà lại thiếu khả năng làm chủ kỹ thuật và công nghệ thì bị coi là “khập khiễng đôi chân”, như vậy làm sao có thể hoạt động báo chí chuyên nghiệp trong thời đại số.

Tóm lại, vấn đề đào tạo, bồi dưỡng báo chí còn nhiều góc tiếp cận. Trong khuôn khổ tham luận này, với tư cách là người làm báo, tác giả xin được nêu 3 chữ “K” đối với các nhà báo trẻ để các đồng nghiệp cùng tham khảo và luận bàn. ■

VOV đoạt 5 giải Báo chí Quốc gia lần thứ 15 - năm 2020

Tới 24/10, Lễ Trao giải Báo chí Quốc gia lần thứ 15 năm 2020 đã diễn ra tại Hà Nội. Do ảnh hưởng của dịch Covid-19, Lễ trao Giải báo chí Quốc gia lần thứ XV - năm 2020 được tổ chức theo hình thức trực tiếp kết hợp trực tuyến kết nối tới các địa phương trong cả nước, thay vì tổ chức đúng ngày 21/6 - ngày Báo chí Cách mạng

Việt Nam, như thường lệ. Giải Báo chí quốc gia lần thứ 15 trao 1 giải Đặc biệt, 9 giải A, 25 giải B, 45 giải C, 32 giải Khuyến khích. Đây cũng là lần đầu tiên sau 15 năm tổ chức, đã có tác phẩm tiêu biểu, nổi trội để Hội đồng trao Giải Đặc biệt. Đài Tiếng nói Việt Nam có 5 tác phẩm đoạt giải, gồm 3 giải B, 1 giải C và 1 giải Khuyến khích.



Dự Lễ Trao giải Báo chí Quốc gia lần thứ XV – năm 2020 có Chủ tịch nước Nguyễn Xuân Phúc, ông Võ Văn Thưởng, Ủy viên Bộ Chính trị, Thường trực Ban Bí thư; ông Đỗ Văn Chiến, Bí thư Trung ương Đảng, Chủ tịch Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam; ông Nguyễn Trọng Nghĩa, Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng Ban Tuyên giáo Trung ương; lãnh đạo một số ban, bộ, ngành Trung ương và địa phương.



VOV đoạt 3 Giải B với các tác phẩm: “Bác Hồ của chúng ta” của nhóm tác giả Nguyễn Thị Thu Hòa, Nguyễn Thị Minh Hạnh, Bùi Nguyễn Quang Dũng; “Tây Nguyên đổi mặt với khô hạn: Giải pháp nào cho 2 triệu héc ta cây trồng” của nhóm tác giả Lê Xuân Lâm, Vũ Nam Trang – Cơ quan thường trú VOV Tây Nguyên; “Cuộc tranh luận công hàm tại Liên Hợp Quốc: Chiến lược Tứ Sa và những tính toán nguy hiểm của Trung Quốc” của nhóm tác giả Vũ Hồ Điệp, Đỗ Việt Nga, Phan Thanh Tùng, Trần Thúy Ngọc.



Tác giả Vũ Nam Trang (Cơ quan thường trú VOV Tây Nguyên) đại diện nhóm tác giả của loạt bài “Tây Nguyên đổi mặt với khô hạn: Giải pháp nào cho 2 triệu héc ta cây trồng” nhận giải B.



Tác giả Nguyễn Thị Thu Hòa đại diện nhóm tác giả của loạt bài “Bác Hồ của chúng ta” nhận giải B.



Tác giả Trần Thúy Ngọc đại diện nhóm tác giả của loạt bài “Cuộc tranh luận công hàm tại Liên Hợp Quốc: Chiến lược Tứ Sa và những tính toán nguy hiểm của Trung Quốc” nhận giải B.



Tác giả Nguyễn Đình Hoàn đại diện nhóm tác giả của Đài Truyền hình kỹ thuật số VTC nhận giải C cho tác phẩm “Phía trước là nhân dân”.



Tác giả Nguyễn Thị Hằng đại diện nhóm tác giả loạt bài “Danh dự thiêng liêng - Cội nguồn sức mạnh” lên nhận giải Khuyến khích.



Nhà báo Phạm Mạnh Hùng - Phó Tổng Giám đốc VOV (thứ ba từ trái sang) đến dự Lễ trao giải và chúc mừng các tác giả đoạt giải của VOV.

Được Chính phủ phê duyệt, 15 năm qua, Giải Báo chí quốc gia đã thực sự trở thành hoạt động chuyên môn nghiệp vụ có ý nghĩa và danh giá nhất, có sức thu hút, lan tỏa mạnh mẽ, hấp dẫn nhất đối với các nhà báo và lực lượng cộng tác viên trong cả nước. Giải không những là nơi tôn vinh các thành quả lao động trong một năm của đội ngũ nhà báo – cộng tác viên, mà còn là môi trường rèn luyện nghề nghiệp, thử thách tay nghề và bản lĩnh, sự cống hiến không mệt mỏi của các nhà báo trên mọi lĩnh vực đời sống xã hội, trên mọi miền Tổ quốc.

VŨ TOÀN-NGUYỄN TRANG



Lễ trao Giải Báo chí Quốc gia lần thứ 14

Giải Báo chí Quốc gia

BÁM SÁT THỰC TIỄN CỦA ĐẤT NƯỚC TRONG MỘT NĂM ĐẶC BIỆT

Giải báo chí Quốc gia hàng năm là sự kiện lớn thu hút sự quan tâm của báo chí cả nước. Năm nay, các tác phẩm bám sát vào thực tiễn của đất nước trong 1 năm hết sức đặc biệt, thể hiện tinh thần, trách nhiệm cao của báo chí đối với những công việc quan trọng của đất nước.

Các tác phẩm tham dự Giải Báo chí Quốc gia đã phản ánh kịp thời, đậm nét các sự kiện chính trị lớn của đất nước trong năm 2020. Nhiều vấn đề thời sự không lường trước được, như đại dịch Covid-19, lũ lụt thiên tai ở các tỉnh miền Trung, được đề cập sâu sắc, toàn diện, tác động xã hội lớn.

“Đại dịch Covid-19 - thách thức và cơ hội”; “Cả hệ thống chính trị vào cuộc, toàn dân đồng lòng chống dịch Covid-19” hay “Dịch Covid-19 - Biến thách thức thành cơ hội”... là những tác phẩm phản ánh nỗ lực của Đảng, Nhà nước và nhân dân trong việc thực hiện mục tiêu kép, vừa phòng chống dịch có hiệu quả, vừa phát triển kinh tế. Đó còn là sự dẫn thân của nhà báo luôn có mặt ở những nơi tâm dịch để phản ánh những hi sinh, cố gắng của nhiều đồng bào, đồng chí, đội ngũ y, bác sỹ, lực lượng quân đội, công an cho công tác phòng chống dịch.

Nhà báo Lê Quốc Trung, nguyên Phó Chủ tịch Hội Nhà báo Việt Nam, thành viên Ban Giám khảo đánh giá: “Báo chí đã vào trận rất kịp thời, phản ánh tinh thần chống dịch của toàn dân. Có những tác phẩm phản ánh khá sâu, nêu được tình trạng dịch bệnh diễn ra, tinh thần quyết tâm của người dân để chống dịch bệnh. Có rất nhiều bài anh em phóng viên phải lăn lộn vào những khu vực nguy hiểm để phản ánh, đây là điều rất tốt”.

Nhiều tác phẩm được đầu tư công phu, có tính phát hiện, đi sâu phản ánh các lĩnh vực xây dựng Đảng, xây dựng và củng cố hệ thống chính trị, xây dựng nông thôn mới và cơ cấu lại ngành nông nghiệp, công cuộc giảm nghèo bền vững, an ninh năng lượng, kinh tế xanh... có hiệu quả xã hội tích cực, có sức ảnh hưởng lớn.

Là thành viên tham gia nhiều lần chấm giải báo chí Quốc gia, ông Nguyễn Thế Kỷ, Chủ tịch Hội đồng Lý luận, Phê bình Văn học Nghệ thuật Trung ương, nguyên Tổng Giám đốc Đài Tiếng nói Việt Nam cho rằng, các tác phẩm dự Giải năm 2020

giảm dần sự cách biệt lớn về chất lượng giữa các tác phẩm của các cơ quan báo chí trung ương và địa phương. Nhiều bài có tính phát hiện tốt, phản ánh những vấn đề nóng bỏng, được dư luận quan tâm. Để báo chí tiếp tục đồng hành với sự phát triển của đất nước, theo ông Nguyễn Thế Kỷ những người làm báo cần tiếp tục đổi mới nội dung và cách thể hiện.

“Cách thức thể hiện trong báo chí, kể cả các loại hình cũng chưa có gì thật là nổi trội tạo ấn tượng cho Ban giám khảo. Đây là điều đặt ra cơ quan báo chí và những người làm báo vượt lên chính mình. Đề tài, chủ đề cơ bản không khác nhau, nhưng cách thức thể hiện. Cách thể hiện đừng hiện đại quá, bám sát đặc trưng loại hình báo chí. Bây giờ thông tin dồn nén lại để trong thời lượng hợp lý đưa thông điệp, kiến nghị giải pháp thỏa đáng”, ông Nguyễn Thế Kỷ nhấn mạnh.

Qua 15 mùa giải, đặc biệt là năm nay đã khẳng định tính chiến đấu và tính nhân văn của báo chí. Để luôn giữ được tính chiến đấu và tính nhân văn đòi hỏi mỗi nhà báo không ngừng rèn luyện bản lĩnh chính trị, nêu cao đạo đức nghề nghiệp, không ngừng trau dồi chuyên môn nghiệp vụ để khẳng định sức mạnh báo chí trong bối cảnh truyền thông số.

Phó Chủ tịch Thường trực Hội nhà báo Việt Nam Hồ Quang Lợi khẳng định: “Giải báo chí Quốc gia có ý nghĩa trước hết là khích lệ tinh thần làm nghề của nhà báo. Tôn vinh các nhà báo có những đóng góp xuất sắc, từ đó khẳng định vai trò hết sức quan trọng của nhà báo”.

Giải Báo chí Quốc gia năm 2020 đánh dấu một chặng đường 15 năm “đãi cát tìm vàng”, vinh danh những nhà báo, tờ báo xứng đáng của Báo chí Cách mạng Việt Nam. Đó không chỉ là niềm tự hào của mỗi tác giả, mỗi cơ quan báo chí có tác phẩm đoạt giải mà là niềm tự hào chung của những người làm báo Việt Nam.

LẠI HOA



Các BTV chương trình tiếng Indonesia năm 1987 (Ảnh tư liệu).

55 năm phát thanh tiếng Indonesia với sự đồng hành của thính giả quốc gia vạn đảo

■ HƯƠNG TRÀ

6h sáng, nhạc hiệu “Đây là Đài Tiếng nói Việt Nam phát thanh từ Hà Nội, thủ đô nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam” bằng tiếng Indonesia đã vang lên trong nhiều căn nhà nhỏ của quốc gia vạn đảo.

Ngày 30/6/1966, Chương trình phát thanh tiếng Indonesia đầu tiên của Đài Tiếng nói Việt Nam (VOV) được phát đi từ thủ đô Hà Nội, nơi đang ngày đêm đối mặt với cuộc chiến tranh phá hoại của Đế quốc Mỹ, giúp người dân Indonesia hiểu biết thêm về cuộc kháng chiến của nhân dân Việt Nam dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam và Chủ tịch Hồ Chí Minh. 55 năm qua, chương trình phát thanh tiếng Indonesia ngày một lớn mạnh, nhận được sự tin yêu, ủng hộ và đồng hành của hàng ngàn thính giả nghe đài quốc gia vạn đảo.

6h sáng, nhạc hiệu “Đây là Đài Tiếng nói Việt Nam phát thanh từ Hà Nội, thủ đô nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam” bằng tiếng Indonesia đã vang lên trong nhiều căn nhà nhỏ của quốc gia vạn đảo. Từ vùng nông thôn cho tới thành thị, chỉ cần có chiếc đài FM nhỏ bắt tần số 12020 Khz hay 9840Khz vào các khung giờ phát sóng là thính giả Indonesia có thể cập nhật mọi tin tức Việt Nam và thế giới do chính những phát thanh viên người Việt nói tiếng Bahasa (tiếng Indonesia) thực hiện.

Ông Sunu Budhirahardjo, thính giả VOV tại Jakarta chia sẻ: “Nghe đài VOV là thói quen của tôi trong suốt 30 năm qua. Nghe đài VOV đầu tiên tôi quan tâm đến các chương trình thời sự để nắm bắt tình hình Việt Nam và thế giới. Sau đó là các chương trình đời sống, văn hóa, xã hội. Một điểm nữa tôi rất thích đó là các phát thanh viên chương trình phục vụ chúng tôi rất tốt. Mỗi khi chúng tôi viết thư đều được trả lời nhanh chóng và nhiệt tình.

Chương trình phát thanh tiếng Indonesia có thời lượng 30 phút, phát 4 buổi một ngày, trong đó có 2 buổi phát thanh phát lại. Mỗi năm chương trình nhận được hơn 1.000 lá thư của thính giả, đánh giá chất lượng phát



Tọa đàm kỷ niệm 50 năm chương trình phát thanh tiếng Indonesia, năm 2016.



Các biên tập viên, phát thanh viên và chuyên gia Chương trình tiếng Indonesia qua các thời kỳ.

sóng và cả những câu hỏi tìm hiểu về Việt Nam, hay những tâm tư, nguyện vọng gửi đến Đài. Kể cả những khi thời tiết xấu, sóng bắt không tốt, các thính giả nghe đài Indonesia vẫn kiên nhẫn theo dõi giọng nói của các phát thanh viên để phân ánh chất lượng sóng, rồi sau đó tìm đọc thông tin hoặc nghe lại chương trình được đăng tải trên website của Ban đối ngoại VOV (vovworld.vn). Bày tỏ nguyện vọng trong ngày thành lập chương trình, ông Eddy Setiawan, một thính giả cao tuổi của Chương trình phát thanh tiếng Indonesia chia sẻ: “Tôi lần đầu nghe VOV vào năm 1976. Cho đến nay, VOV đã trở thành đài phát sóng yêu thích của nhiều người dân Indonesia. Tôi mong muốn chương trình sẽ kéo dài thời lượng phát sóng lên thành 1 tiếng để đáp ứng nhu cầu thông tin ngày một nhiều của thính giả. Trong thời gian tới, tôi chúc VOV sẽ ngày một lớn mạnh, có chỗ đứng vững chắc trong lòng các thính giả nghe đài nước ngoài tại Indonesia”.

Hiện nay, theo thống kê của một số câu lạc bộ nghe đài chính tại Indonesia, số lượng thính giả nghe VOV tại Indonesia có khoảng 5.000 người trải đều trên các vùng của Indonesia. Hai năm một lần, CLB nghe Đài Indonesia lại tổ chức cuộc gặp mặt giữa thính giả với các phát thanh viên đài phát thanh quốc tế.

Năm 2020, nhân dịp kỉ niệm 54 năm thành lập Chương trình phát thanh tiếng Indonesia của VOV, CLB nghe đài BLC trên đảo Kalimantan phối

DIỄN ĐÀN NGHIỆP VỤ / VOV VÀ CÔNG CHÚNG

hợp cùng Cơ quan thường trú VOV tại Indonesia tổ chức tọa đàm trực tuyến “Giữ gìn tình hữu nghị giữa bạn nghe đài và VOV trong bối cảnh đại dịch.” Năm nay, thính giả VOV cũng thể hiện tình cảm bằng cách in áo phông nhân ngày kỉ niệm thành lập VOV (7/9/1945-7/9/2021) để tặng cho Đài.

Ông Rudy Hartono, Chủ tịch Câu lạc bộ nghe đài Borneo (BLC) cho biết: “Câu lạc bộ nghe đài VOV ở Indonesia luôn sát cánh, ủng hộ chương trình phát thanh tiếng Indonesia. Là Chủ tịch CLB, tôi luôn tổ chức nhiều hoạt động để kết nối, giúp thính giả và các phát thanh viên, dù xa cách về địa lý nhưng luôn gần gũi với nhau. VOV là đài phát thanh thân thiện nhất với thính giả cùng với các chương trình hấp dẫn. Tôi chúc chương trình luôn vững vàng cánh sóng. VOV luôn ở trong tim chúng tôi”.

Năm 2020 và năm 2021, thính giả Indonesia dự định tổ chức chuyến thăm tới VOV nhân ngày thành lập. Tuy nhiên do đại dịch, chuyến đi bị hoãn lại song tình cảm của các bạn nghe đài quốc gia vạn đảo đối với Chương trình phát thanh Indonesia nói riêng và với VOV nói chung sẽ luôn còn mãi. Những tình cảm này thật hiếm có giữa một đài phát thanh với các thính giả nước ngoài. Đây là những điều đáng trân quý trong sự nghiệp của những người làm phát thanh và là nguồn động lực lớn lao cho đội ngũ cán bộ, biên tập viên, phát thanh viên của Đài Tiếng nói Việt Nam. ■



Tình cảm của các thính giả Indonesia với Đài TNVN.

ĐỒNG BÀO KHMER VỚI ĐÀI TIẾNG NÓI VIỆT NAM

■ THẠCH SA OANH

Với thông tin phong phú, kịp thời và chính xác, Đài Tiếng nói Việt Nam đã trở thành kênh thông tin không thể thiếu đối với đồng bào Khmer Nam bộ. Đặc biệt, mang đến những thông tin mới nhất về dịch bệnh cũng như biện pháp phòng, chống dịch bệnh.

Từ lâu các chương trình của Đài Tiếng nói Việt Nam đã trở thành món ăn tinh thần không thể thiếu của bạn nghe đài. Riêng Chương trình phát thanh tiếng Khmer của Đài Tiếng nói Việt Nam không chỉ cung cấp kiến thức pháp luật, những chủ trương chính sách của Đảng, Nhà nước, kinh nghiệm sản xuất... mà còn cập nhật thông tin thời sự chính xác, hấp dẫn. Đặc biệt, từ khi dịch COVID-19 hoành hành, Chương trình càng thân thiết, quan trọng hơn đối với đồng bào Khmer.

Gần 2 tháng nay, ông Thạch Khôm ở xã Phước Hảo, huyện Châu Thành, tỉnh Trà Vinh ngoài việc ra ruộng chăm bón cây lúa, cắt cỏ cho bò thì phần lớn thời gian ông đều ở nhà. Dù vậy nhưng ông Khôm luôn luôn nắm được thông tin bên ngoài rất chính xác và kịp thời. Bởi vì cách nhà ông chừng 40m có cụm loa không dây đều đặn sáng, chiều tiếp âm cập nhật những thông tin thời sự của Đài phát thanh địa phương và Chương trình thời sự Đài Tiếng nói Việt Nam. Còn lúc đi ruộng hay tối trước khi ngủ thì ông mở máy vừa đủ nghe theo dõi Chương trình tiếng Khmer của Đài Tiếng nói Việt Nam.

Ông Thạch Khôm cho biết, trong xóm phần lớn là đồng bào Khmer, sinh sống bằng nghề trồng lúa, nuôi bò và trồng màu. Trước đây, khi chưa xuất

hiện dịch COVID-19, phần lớn bà con sản xuất đều có lãi. Đó là nhờ bà con nắm vững khoa học kỹ thuật và giá cả thị trường chủ yếu từ đài phát thanh, truyền hình địa phương và Đài Tiếng nói Việt Nam. Trong đó, Chương trình tiếng Khmer của Đài Tiếng nói Việt Nam không chỉ là kênh thông tin, giải trí phong phú mà còn giới thiệu những tấm gương vượt khó, có cách làm hay, sáng tạo để nông dân học tập làm theo thoát nghèo.

“Đài đối với tôi không thể thiếu, vì cách hướng dẫn rất chi tiết. Trong đó chương trình tiếng Khmer của Đài Tiếng nói Việt Nam rất gần gũi với bà con nông thôn, như là người thầy chỉ dẫn về cách sản xuất, giới thiệu những gương có cách làm sáng tạo, hiệu quả... và khi mình làm theo đạt được kết quả rất khả quan”, ông Thạch Khôm chia sẻ.

Hiện Đài Tiếng nói Việt Nam không chỉ hấp dẫn đồng bào Khmer bởi thông tin nhanh, phong phú mà còn hấp dẫn ở chỗ không cần học cao, biết nhiều chữ cũng có thể tiếp thu được chương trình. Riêng bà con Khmer nào không mấy hiểu tiếng phổ thông thì có Chương trình tiếng Khmer, cũng rất phong phú.

Đại đức Thạch Nhứt, Phó Chủ tịch Hội đoàn kết sư sãi yêu nước huyện Trà Cú (Trà Vinh) cho rằng, Chương trình phát thanh của Đài Tiếng nói



Cụm loa không dây tại vùng đồng bào Khmer.

Việt Nam rất quan trọng đối với đồng bào, cư dân Khmer. Vì hiện nay, thông tin trên mạng xã hội dù rất nhanh nhưng thường thiếu chính xác, không chính thống và thường xuyên xuất hiện những thông tin thất thiệt, gây hoang mang dư luận. Trong khi đó, thông tin của Đài Tiếng nói Việt Nam vừa nhanh vừa chính xác. Sau khi nắm được thông tin của Đài, nếu ai muốn nắm kỹ hơn về vấn đề bản thân quan tâm, thì tìm những trang báo chính thống của tỉnh, của Trung ương trên mạng để đọc, trong đó có Báo Điện tử VOV. Đặc biệt, trong tình hình dịch bệnh diễn biến phức tạp hiện nay, chương trình phát thanh của Đài Tiếng nói Việt Nam càng quan trọng hơn đối với bà con vùng sâu, vùng xa và đồng bào, cư dân Khmer.

“Từ khi dịch COVID-19 xuất hiện, thì bản thân cư dân cũng như bà con phát tử nơi đây càng theo dõi chương trình Đài Tiếng nói Việt Nam nhiều hơn. Hiện, địa phương cũng tăng cường tiếp âm chương trình 2 buổi sáng và chiều để người dân nắm bắt kịp thông tin kịp thời của Bộ Y tế, từ Chính phủ. Từ đó mọi người hiểu về biện pháp phòng bệnh, thế nào là biện pháp cách ly và hợp tác với ngành chức năng trong việc phòng, chống COVID-19 tốt hơn”, Đại đức Thạch Nhứt nói.

Ông Thạch Sone, nguyên Phó Ban tuyên giáo Tỉnh ủy Trà Vinh và là người có uy tín cho rằng, các chương trình của Đài Tiếng nói Việt Nam nói chung, Chương trình tiếng Khmer nói riêng đã góp phần thiết thực trong việc truyền truyền, phổ biến chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước; thông tin thời sự trong và ngoài nước đến đồng bào rất kịp thời; phản ánh sự chuyển biến tích cực trong vùng dân tộc Khmer... Đặc biệt, chương trình góp phần rất lớn trong việc giữ gìn và phát huy bảo tồn ngôn ngữ, phong tục tập quán, văn hóa nghệ thuật,... của đồng bào Khmer Nam bộ.

Ông Thạch Sone cho biết thêm: “Trước đây cũng như nay đã về hưu, tôi luôn theo dõi Đài Tiếng nói Việt Nam. Vì đây là kênh chính thống, đưa những thông tin chính xác kịp thời. Theo dõi Đài giúp mình cập nhật thông tin, chính sách mới của Đảng, Nhà nước, từ đó mình tìm hiểu thêm và phổ biến lại cho bà con. Thông tin khoa học kỹ thuật, gương người tốt, việc tốt cũng rất phong phú. Trong tình hình dịch COVID-19 hiện nay càng phải theo dõi Đài nhiều hơn để phổ biến lại cho bà con thực hiện cho đúng”.

Với thông tin phong phú, kịp thời và chính xác, Đài Tiếng nói Việt Nam đã trở thành kênh thông tin không thể thiếu đối với đồng bào Khmer Nam bộ. Chương trình luôn là người bạn gần gũi, mang đến những thông tin mới nhất về dịch bệnh cũng như biện pháp phòng, chống dịch bệnh. ■

TÁC PHẨM
BÁO CHÍ
GÓP TIẾNG
NÓI
TRONG
CUỘC
CHIẾN
PHÁP LÝ

■ MINH THƯ

Một trong những diễn biến đáng quan tâm tại Biển Đông năm 2020 là việc Trung Quốc bằng mọi cách hiện thực hoá khái niệm “Nam Hải chư đảo”, còn gọi là Tứ Sa. Với chiến lược Tứ Sa, Trung Quốc đã lồng ghép cả khái niệm nội thủy và lãnh hải, khiến tính chất của Tứ Sa nguy hiểm hơn hẳn so với cái gọi là Đường Lưỡi bò 9 đoạn trước đây, bị cộng đồng quốc tế bác bỏ.

Để phân tích rõ sự nguy hiểm của chiến lược Tứ Sa mà Trung Quốc đang áp dụng tại Biển Đông; lý giải vì sao cộng đồng quốc tế ngày càng cảnh giác trước những tính toán của Trung Quốc, nhóm phóng viên: Vũ Hồ Điệp, Trần Thúy Ngọc Ban Thời sự, Đài Tiếng nói Việt Nam (VOV1), Phan Thanh Tùng Trưởng đại diện CQTT của Đài TNVN tại Ấn Độ, Đỗ Việt Nga Trưởng đại diện CQTT Đài TNVN tại Australia đã thực hiện loạt bài 4 kỳ với tựa đề: “Cuộc tranh luận công hàm tại Liên hợp quốc về Biển Đông: Chiến lược Tứ Sa và những tính toán nguy hiểm của Trung Quốc”. Tác phẩm đã đoạt Giải B - Giải báo chí toàn quốc năm 2020.

“Điều làm nên thành công của loạt bài viết này chính là sự quyết tâm, phối hợp ăn ý, kết nối chính xác giữa các thành viên trong nhóm để chúng tôi có thể đi tới kết quả cuối cùng. Vượt qua khoảng cách về không gian và chênh lệch múi giờ, vượt qua rất nhiều thách thức về dịch bệnh tại Việt Nam và thế giới, chúng tôi đã hoàn thành bài viết với chất lượng tốt”.

Nhà báo Thanh Tùng,
Trưởng đại diện CQTT
Đài TNVN tại Ấn Độ.

Tìm góc tiếp cận mới cho đề tài không mới

Chọn vấn đề nóng được báo chí trong và ngoài nước đồng loạt phản ánh vừa là thuận lợi, đồng thời cũng là thách thức với nhóm thực hiện loạt bài 4 kỳ. Theo nhà báo Việt Nga, Trưởng đại diện Cơ quan thường trú (CQTT) của Đài TNVN tại Australia: “Chúng tôi đã dành ra nhiều tháng để thu thập dữ liệu trong kho thông tin khổng lồ của Liên hợp quốc (LHQ). Đồng thời, chúng tôi cũng tìm đọc rất nhiều tài liệu và nghiên cứu quan điểm của các chuyên gia quốc tế về vấn đề này để từ đó định hình nội dung loạt bài”.

Nhà báo Thúy Ngọc, phòng Thời sự Quốc tế, VOV1 cho biết: “Theo dõi tình hình Biển Đông, chúng ta có thể nhận thấy trong 4 năm qua, Trung Quốc đã nhiều lần khẳng định về cái gọi là các quyền lịch sử của họ ở Biển Đông. Và bất chấp dư luận quốc tế, họ tìm nhiều cách để biện minh cho yêu sách không có căn cứ pháp lý của mình, mới nhất là việc hiện thực hóa chiến lược “Tứ Sa” nhằm độc chiếm Biển Đông. Thuận lợi của chúng tôi khi thực hiện loạt bài cuộc chiến pháp lý trên Biển Đông là diễn biến quá nổi bật trong năm 2020 với việc nhiều quốc gia trình hơn 20 công hàm lên LHQ phản đối mạnh mẽ các hành vi vi phạm luật pháp quốc tế của Trung Quốc. Trong số các quốc gia gửi công hàm lên Ủy ban Ranh giới Thềm lục địa của LHQ, có tới hơn một nửa không có tranh chấp ở Biển Đông. Điều đó cho thấy những diễn biến trên Biển Đông không chỉ là mối quan tâm của khu vực mà còn của nhiều quốc gia khác trên thế giới”.

Mặc dù có “chất liệu” tốt là những diễn biến rất mới và rất nổi bật của cuộc chiến pháp lý trong năm 2020, nhưng nhóm tác giả cũng phải mất một thời gian khá dài để xác định góc tiếp cận mới cho một đề tài vốn không mới với việc tham vấn các học giả chuyên nghiên cứu về Biển Đông, tham gia các hội thảo (trực tuyến) cả trong nước và quốc tế về Biển Đông. Sau thời gian dài bàn thảo, cuối cùng nhóm tác giả cũng thống nhất loạt bài sẽ không chỉ phản ánh những diễn biến đang rất “nóng” của một cuộc chiến pháp lý, mà chính bản thân nó cũng phải là tiếng nói trong cuộc chiến này, với yêu cầu phải rõ ràng, chính xác, khách quan và quan trọng nhất là phải có sức nặng.

Đặt những câu hỏi “trúng” và “đúng”

Do đã xác định loạt bài cũng là một tiếng nói trong cuộc chiến pháp lý nhằm phản đối yêu sách phi lý của Trung Quốc trong chiến lược Tứ Sa, nên bài viết đòi hỏi phải có những lập luận thuyết phục dựa trên diễn giải một cách chính xác - chính xác đến từng câu chữ, từng thuật ngữ trong các văn bản luật pháp quốc tế cũng như trong công hàm của các quốc gia gửi lên LHQ mà nhóm tiếp cận. Chỉ nói riêng quá trình chuyển ngữ cũng đã mất rất nhiều thời gian. Rất may là, nhóm nhận được hỗ trợ rất tích cực của các chuyên gia trong nước như Đại sứ Nguyễn Hồng Thao, thành viên Ủy ban Luật pháp quốc tế LHQ và TS Phan Duy Hào, Phó Vụ trưởng Bộ phận Chính sách và Pháp lý, Ủy ban Biên giới quốc gia (Bộ Ngoại giao).

Theo nhà báo Thúy Ngọc, với tác phẩm mang tính đấu tranh pháp lý như loạt bài mà nhóm thực hiện, sức nặng sẽ nằm ở lập luận và tư duy logic, mà không có quá nhiều dư địa cho những dẫn dắt mang tính cảm xúc như các tác phẩm thuộc các thể loại khác. Trước khi liên hệ với chuyên gia và gửi câu hỏi phỏng vấn, ai nấy đều phải nghiên cứu rất nhiều tài liệu để hiểu vấn đề, từ đó đặt ra những câu hỏi “trúng” và “đúng”. Với số lượng chuyên gia, học giả phỏng vấn khá lớn, với những góc nhìn đa dạng, nhóm đã có được nguồn dữ liệu phong phú, chất lượng để hoàn thành tác phẩm theo đúng định hướng ban đầu. “Qua các cuộc phỏng vấn, chúng tôi nhận thấy các chuyên gia quốc tế đều rất lo ngại về việc Trung Quốc sử dụng UNCLOS 1982 để diễn giải các điều khoản theo hướng tối đa hóa lợi ích cho mình, có nguy cơ tạo tiền lệ rất nguy hiểm. Nếu như đạt được mục đích ở

“*Dưới sự trợ giúp của công nghệ, chúng tôi đã kết nối với các chuyên gia ở cách xa hàng chục nghìn km, ở các châu lục khác nhau và ở các múi giờ trái ngược nhau. Sự phản hồi tích cực của chuyên gia đã giúp cho bài viết của chúng tôi có những phân tích sâu sắc.*”

Nhà báo Việt Nga,
Trưởng đại diện CQIT Đài
TNVN tại Australia.



Phóng viên Hồ Điệp phỏng vấn chuyên gia quốc tế.

Biển Đông, rất có thể Trung Quốc sẽ áp dụng tại các khu vực khác trên thế giới mà nước này có lợi ích, thậm chí còn trở thành một tiền lệ xấu để các quốc gia khác áp dụng tại hơn 100 điểm tranh chấp trên biển trên thế giới đến thời điểm này” - nhà báo Thúy Ngọc nhận định.

Chuyên gia quốc tế làm rõ những toan tính của Trung Quốc

Để làm rõ những tính toán nguy hiểm của Trung Quốc, phân tích rõ sự nguy hiểm của chiến lược Tứ Sa mà Trung Quốc đang áp dụng tại Biển Đông cần sự lên tiếng của chuyên gia trong nước và quốc tế chuyên nghiên cứu về biển nói chung và Biển Đông nói riêng. Thông thường, nhóm có thể tiếp cận các chuyên gia quốc tế tại các cuộc hội thảo mà Việt Nam tổ chức về Biển Đông. Tuy nhiên, có một trở ngại trong năm 2020 là dịch bệnh Covid-19 khiến hầu hết các sự kiện đều phải tổ chức trực tuyến, vì vậy đã gây khó khăn không nhỏ cho các thành viên trong nhóm trong quá trình triển khai thực hiện đề tài. Hơn nữa, theo nhà báo Thúy Ngọc thì: “Biển Đông và những tranh chấp trên Biển Đông là một vấn đề nhạy cảm, liên quan đến những vấn đề mang tính chiến lược cả về chính trị, ngoại giao, kinh tế, an ninh quốc gia... nên các chuyên gia, học giả nước ngoài rất thận trọng khi nhận lời trả lời phỏng vấn. Tuy nhiên với sự kiên trì liên lạc qua lại nhiều lần, cộng với uy tín của Đài TNVN với tư cách đài phát thanh quốc gia, chúng tôi đã liên hệ được những các chuyên gia uy tín, tâm huyết

với vấn đề Biển Đông để có được một tác phẩm báo chí chất lượng” .

Thuận lợi của nhóm là có 2 thành viên là Trưởng đại diện CQTT của Đài Tiếng nói Việt Nam tại Australia và Ấn Độ, nhất là khi Australia và Ấn Độ đều có những lợi ích chiến lược ở khu vực Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương. Tuy nhiên, để đảm bảo tính khách quan của tác phẩm, bên cạnh các chuyên gia của Australia và Ấn Độ, nhóm đã liên hệ với chuyên gia nhiều quốc gia, ở cả Mỹ và châu Âu.

Nhà báo Việt Nga cho rằng, quan điểm của các chuyên gia nước ngoài có vị trí rất quan trọng trong các vấn đề liên quan đến Biển Đông bởi nó thể hiện sự khách quan và thể hiện quá trình nghiên cứu lâu dài, sâu rộng với lượng thông tin đa dạng, nhiều chiều mà các chuyên gia nước ngoài được tiếp cận. Ý kiến của họ làm sáng tỏ tình hình ở Biển Đông để cộng đồng quốc tế có thể hiểu chính xác tình hình và làm căn cứ cho sự phản đối các hành động sai trái; đồng thời cũng là biểu hiện cho thấy sự ủng hộ của cộng đồng quốc tế đối với Việt Nam trong cuộc chiến chống lại những hành động sai trái của Trung Quốc ở Biển Đông.

Khi liên hệ với các chuyên gia nước ngoài, nhà báo Việt Nga nhận được sự phản hồi tích cực, cho dù lịch làm việc bận rộn nhưng họ sẵn sàng sắp xếp lịch hẹn phỏng vấn. Các cuộc làm việc diễn ra trực tiếp nhưng cũng không ít cuộc làm việc diễn ra trực tuyến.

Nhà báo Phan Thanh Tùng, CQTT Đài Tiếng nói Việt Nam tại Ấn Độ cho biết, khi tham gia thực hiện loạt bài, anh vừa bắt đầu nhiệm kỳ công tác tại Ấn Độ được 2 tháng. Do vậy, anh chưa có nhiều thời gian tìm hiểu giới học giả nghiên cứu về Biển Đông tại nước này. Công việc lại bắt đầu đúng vào giai đoạn Ấn Độ tiến hành phong tỏa để ngăn chặn lây lan Covid-19 khiến việc đi lại gặp gỡ gần như là không thể. Trong khi đó, đặc trưng của phát thanh là phải có tiếng động, băng phỏng vấn đưa ra quan điểm, nhận định của nhân vật. Điều này mới tạo nên sức thuyết phục, chất lượng của tác phẩm. Vì vậy, nhà báo Thanh Tùng đã nỗ lực tìm hiểu, liên hệ qua nhiều con đường để tìm ra cách làm phù hợp nhất. Cuối cùng, nhà báo Phan Tùng đã thực hiện 7 cuộc phỏng vấn về chủ đề Biển Đông trong năm 2020, với tổng thời lượng hơn 180 phút. Các buổi trao đổi này không chỉ với các học giả, nhà nghiên cứu Ấn Độ mà còn với chuyên gia ở các nước khác. Điểm đặc biệt là toàn bộ các cuộc trao đổi này được thực hiện trực tuyến, giữa vùng dịch Covid-19 lớn thứ hai thế giới, và những đợt phong tỏa khắc nghiệt nhất.

Phản hồi tích cực

Nhóm thực hiện đề tài gồm 4 người công tác tại 3 địa bàn khác nhau là Hà Nội, thành phố Sydney (Australia) và New Dehli (Ấn Độ). Nhờ sự hỗ trợ của công nghệ, nhóm có thể dễ dàng trao đổi với nhau một cách thường

xuyên trong suốt quá trình thực hiện. Hơn nữa, trước khi nhà báo Việt Nga và Phan Tùng đi đảm nhiệm vị trí trưởng đại diện CCTT Đài TNVN tại Australia và Ấn Độ, họ đều công tác tại Phòng Thời sự quốc tế, đã có thời gian dài làm việc cùng nhau nên họ quá hiểu tính cách, phong cách làm việc của nhau, vì vậy quá trình hợp tác triển khai loạt bài khá thuận lợi.

Để công việc trơn tru, nhóm phân công rõ ràng nội dung từng hợp phần cho các thành viên. Tuy nhiên trong quá trình thực hiện, nhóm thường xuyên có sự thảo luận kỹ càng để đảm bảo mỗi bài viết đều làm nổi bật nội dung mà nhóm muốn truyền tải và tổng thể loạt bài cung cấp các góc nhìn đa dạng, từ nhiều phía về chiến lược Tứ Sa tưởng là mới song lại là “bình mới rượu cũ” của Trung Quốc.

Nhà báo Hồ Điệp, Trưởng phòng Thời sự Quốc tế chia sẻ: “Chúng tôi thực hiện loạt bài này với mong muốn chỉ rõ những hành động phi pháp của Trung Quốc trên Biển Đông khi họ thực hiện chiến lược Tứ Sa từ năm 2017. Cùng với đó là sự lên tiếng mạnh mẽ của cộng đồng quốc tế thông qua các công hàm phản đối hành vi phi pháp của Trung Quốc trình lên LHQ. Hơn 20 công hàm của các quốc gia, trong đó lần đầu tiên Mỹ, Anh, Pháp, Đức, Malaysia và nhiều nước ASEAN khác chính thức lên tiếng phản đối Trung Quốc trình lên LHQ cho thấy những diễn biến rất mới trên mặt trận pháp lý. Công luận quốc tế họ không thờ ơ trước những hành động sai trái của Trung Quốc trên Biển Đông. Thực hiện loạt bài này, chúng tôi mong muốn giúp thính giả hiểu thêm về những tính toán nguy hiểm của Trung Quốc, tiếng nói ủng hộ chính nghĩa của cộng đồng quốc tế đối với vấn đề Biển Đông của Việt Nam. Đó cũng là trách nhiệm của mỗi công dân chúng ta, không thể im lặng khi chủ quyền lãnh thổ của Tổ quốc bị xâm phạm”.

Loạt bài khi được phát sóng đã nhận được phản hồi tích cực của thính giả. Nhiều thính giả đã gọi điện tới số điện thoại tiếp nhận ý kiến thính giả của VOV1 để chia sẻ suy nghĩ của họ về loạt bài, về những diễn biến trên Biển Đông thời gian gần đây, thậm chí là đặt ra những câu hỏi với mong muốn được giải đáp kỹ hơn - những câu hỏi gợi mở cho nhóm những đề tài có thể thực hiện trong thời gian tới. Đặc biệt, một số đài phát thanh đã liên hệ với Đài TNVN đề nghị được phát lại toàn bộ loạt bài này trên kênh của mình, và Đài rất sẵn sàng vì đó cũng là cách đề tác phẩm của phóng viên đến gần hơn với công chúng. ■

Loạt bài “Cuộc tranh luận công hàm tại LHQ về Biển Đông: Chiến lược Tứ Sa và những tính toán nguy hiểm của Trung Quốc” gồm 4 bài: Bài 1: “Hiện thực hoá chiến lược Tứ Sa: Bước đi đánh tráo khái niệm nguy hiểm mới trên Biển Đông”; Bài 2: “Sau đường 9 đoạn, Trung Quốc tiếp tục đui lý về chiến thuật Tứ Sa”; Bài 3: “Các nước bác bỏ chiến lược Tứ Sa - Yêu sách của Trung Quốc không phải là tập quán quốc tế”; Bài 4: “Chiến thuật Tứ Sa: Cảnh giác trước các tính toán của Trung Quốc”.



VOV TẠO DẤU ẤN NỔI BẬT TRONG MÙA GIẢI ABU 2021

■ TRẦN THANH HẢI

ĐÀI TIẾNG NÓI VIỆT NAM GIÀNH HAI GIẢI CAO TRONG CUỘC THI CHUYÊN MÔN QUỐC TẾ – GIẢI ABU NĂM 2021

ABU Prizes (Giải ABU) là giải thưởng chuyên môn quốc tế uy tín do Hiệp hội PTTT châu Á - Thái Bình Dương (ABU) tổ chức hàng năm. Giải

thưởng ABU vinh danh những tác phẩm xuất sắc của các đài thành viên ABU gửi dự thi ở 3 hạng mục: Phát thanh, Truyền hình và Truyền thông mới (New media). Giải thưởng ABU hướng tới các tác phẩm có cách làm mới, chất lượng cao, nội dung phong phú và truyền tải thông điệp nhân văn mang tính toàn cầu. Hằng năm, ABU kêu gọi các đài thành viên gửi chương trình dự thi Giải ABU từ tháng 03 đến tháng 06 và lễ trao giải sẽ được tổ

chức trong khuôn khổ Đại hội đồng ABU.

Các tác phẩm dự thi Giải ABU sẽ trải qua các vòng chấm thi và xét duyệt của Hội đồng Ban giám khảo quốc tế, ở mỗi một thể loại dự thi sẽ chọn ra 04 đề cử lọt vào vòng chung kết dựa trên số điểm chấm trung bình của Ban Giám khảo. Hiện nay, ABU chỉ vinh danh 16 giải thưởng chính thức ở hai hạng mục giải thưởng sau:

- Giải Xuất sắc/ Tác phẩm chiến thắng: Là giải thưởng cao nhất của Giải ABU được trao hàng năm cho 7 thể loại phát thanh, 7 thể loại truyền hình, 01 truyền thông số; mỗi thể loại chỉ vinh danh một tác phẩm xuất sắc nhất chiến thắng.

- 01 Giải Đặc biệt của Ban Giám khảo: Trừ các tác phẩm chiến thắng, Ban Giám khảo sẽ thảo luận chọn trong số các tác phẩm vào vòng chung kết còn lại để trao Giải Đặc biệt của Ban Giám khảo dành cho 01 tác phẩm có ấn tượng đặc biệt với Ban Giám khảo xét về các tiêu chí như chọn đề tài, cách tiếp cận chủ đề và giá trị biên tập.

Năm 2021, ABU nhận được 300 tác phẩm dự thi Giải ABU cho cả 3 hạng mục phát thanh, truyền hình và truyền thông số. Trong đó có 167 tác phẩm truyền hình, 104 tác phẩm phát thanh và 29 tác phẩm truyền thông số. Đây là năm thứ 2 liên tiếp ABU nhận được 300 tác phẩm dự thi Giải ABU.

Năm 2021, Ban cố vấn và thẩm định chương trình dự thi Giải ABU của Đài Tiếng nói Việt Nam đã chọn được 09 tác phẩm gửi dự thi Giải ABU trong tổng số 17 tác phẩm đăng ký dự thi của các đơn vị biên tập, trong đó có 6 tác phẩm phát thanh, 2 tác phẩm truyền hình và 1 tác phẩm truyền thông số. Sau vòng chấm sơ khảo của ABU, Đài TNVN có 4 tác phẩm được lọt vào vòng Chung kết và kết quả có 2 tác phẩm giành được giải chính thức trong hạng mục phát thanh của Giải ABU năm 2021:

Tác phẩm: “NƯỚC OI!”, Ban Thời sự (VOV1) đoạt Giải Xuất sắc, thể loại Phóng sự thời sự. Tác giả: Hoàng Văn Ân.

Tác phẩm: “ĐỪNG TỪ BỎ”, Ban Văn hóa- Xã hội (VOV2) đoạt Giải Đặc biệt của Ban Giám khảo, quan điểm về chủ đề của năm 2021: Sống sót và hy vọng. Tác giả: Kiều Thanh Phương.

Danh sách các tác phẩm đoạt Giải ABU của Đài TNVN qua các năm

Năm 2010: Tác phẩm “Những người giữ lửa” của VOV2 đoạt Giải thưởng riêng của Ban Giám khảo.

Năm 2011: Tác phẩm “Kỳ quan của cuộc sống” của VOV1 đoạt giải Khuyến khích thể loại Chương trình phát thanh dành cho Thanh thiếu niên.

Năm 2013: Tác phẩm “Hot radio” của VOV3 đoạt giải Đặc biệt của Ban Giám khảo.

Năm 2015: Tác phẩm “Hợp xướng quốc tế Hà Nội” của VOV5 đoạt giải Khuyến khích của Ban Giám khảo.

Năm 2017: Tác phẩm “Nếu còn một ngày để sống” của Kênh Sức khỏe FM89 đoạt giải Đặc biệt của Ban Giám khảo.

Năm 2020: Tác phẩm “Hạnh phúc của người tỵ nạn vĩ đại” của VOV2 đoạt giải Khuyến khích thể loại Giải quan điểm chủ đề năm 2020: “Tôn trọng”.

Năm 2021: Tác phẩm “Nước ơi!” của VOV1 đoạt giải Xuất sắc thể loại Phóng sự thời sự.

Năm 2021: Tác phẩm “Đừng từ bỏ” của VOV2 đoạt giải Đặc biệt của Ban Giám khảo, thể loại Quan điểm về chủ đề năm 2021: “Sống sót và hy vọng”.

* NHẬN XÉT CỦA BAN GIÁM KHẢO QUỐC TẾ ĐỐI HAI TÁC PHẨM ĐOẠT GIẢI CỦA VOV:

1. Nhận xét của Ban Giám khảo vòng Sơ khảo:
 - Đối với tác phẩm: NƯỚC OI!
 - + Về cách chọn chủ đề: Tác phẩm là một truyện nhân cảm tuyệt vời và đề cập một vấn đề quan trọng một cách cẩn thận và rõ ràng. Dũng cảm giải quyết một vấn đề không được các nhà chức trách ca ngợi.
 - + Về âm thanh: Tác phẩm có mở đầu ấn tượng bằng cách sử dụng âm thanh của một cơn bão, thực sự rất hấp dẫn đối với thính giả. Giọng nam bắt đầu



và ngay lập tức âm thanh nhiều hơn, cách sử dụng âm thanh tinh tế, được biên tập tốt. Phóng sự sử dụng nhiều hiệu ứng âm thanh bổ sung như tiếng mưa rơi, tạo nên một sự cộng hưởng tuyệt vời. Sử dụng tốt FX và giảm tối đa âm nhạc không cần thiết.

+ Về phỏng vấn: Phỏng vấn bằng một giọng nữ và sử dụng tốt âm thanh hiện trường.

+ Về phóng viên: Phóng viên có một giọng nói hay, tạo cảm giác dễ chịu cho thính giả. Giọng nói cũng được thực hiện tốt, có cảm xúc, không bị đơn điệu, pha lẫn một chút tiếng cười khiến người nghe cảm thấy nhẹ nhàng.

+ Về giá trị biên tập: Tác phẩm đáp ứng các tiêu chí biên tập của một phóng sự thời sự. Đây là phóng sự rất đa dạng, được biên tập tốt và sáng tạo. Cách sử dụng hiệu ứng âm thanh và nhiều giọng nói (trẻ em, chuyên gia), đã tạo nên một trải

nghiệm nghe hấp dẫn, làm nổi bật vấn đề quan trọng một cách rõ nét nhất.

+ Tổng thể nội dung: Phóng sự có kết thúc tốt đẹp, lại có bão. Câu chuyện tròn trịa, rất hay, có sự kết hợp hoàn hảo giữa kỹ năng biên tập nội dung giải trí và thông tin. Tác phẩm này mang đến cho người nghe cái nhìn tổng thể về tình trạng khan hiếm nước ở các vùng miền của Việt Nam, đồng thời cảnh báo về tác động nghiêm trọng gây ra đối với trẻ em. Sử dụng hiệu quả âm thanh tự nhiên xuyên suốt cùng các mảng màu về trẻ em và phát triển nội dung sâu hơn về lý do tại sao vấn đề này lại dai dẳng đến vậy.

+ Về cách phát triển nội dung: Tác phẩm có cách xử lý vấn đề thành thạo, tạo được mối quan hệ liên kết giữa thính giả và trẻ em ngay từ đầu. Do đó, thính giả hoàn toàn quan tâm đến vấn đề và những người liên quan khi câu chuyện mở ra. Sau khi “thu

hút” thính giả, phóng sự có cách phát triển nội dung chuyên nghiệp, tiếp cận ở nhiều góc độ lịch sử, kỹ thuật, môi trường và chính trị, trước khi vạch ra con đường hướng tới một tương lai tốt đẹp hơn và xác định những trở ngại để đạt được những mục tiêu đó.

+ Về triển vọng: Câu chuyện có thể được biên tập thành một thông điệp truyền thông xã hội tuyệt vời từ những dữ liệu thu thập được.

- Đối với tác phẩm: ĐỪNG TỪ BỎ

+ Tác phẩm có đối tượng thính giả mục tiêu và chủ đề rõ ràng.

+ Lựa chọn đề tài hay, thú vị, có tính thời sự.

+ Cách kể chuyện: Tác phẩm có cách kể chuyện hay về bệnh trầm cảm, giọng kể có cảm xúc, diễn biến câu chuyện hợp lý.

+ Về âm thanh: Tác phẩm sử dụng âm thanh nền tốt.

+ Về tổng thể nội dung và thông điệp truyền tải: Trầm cảm gây nên nhiều vụ tự tử tại Việt Nam. Hiện nay, Việt Nam có khoảng 8 triệu người đang bị trầm cảm nghiêm trọng và khoảng 30 nghìn người tự tử mỗi năm. Thông điệp là “Đừng tuyệt vọng, hãy tự tin rằng những ngày sắp tới sẽ khiến bạn hạnh phúc và thành công”. Để nâng cao nhận thức về việc ngăn ngừa trầm cảm, tác phẩm này chỉ là một bước khởi đầu. Nhưng tác phẩm phần nào đã lan tỏa được thông điệp đến đối tượng thính giả mục tiêu. Tác phẩm cần đưa ra những giải pháp mạnh mẽ hơn, giúp

đỡ nhiều hơn, mang đến nhiều hy vọng cho những người mắc bệnh trầm cảm. Vấn đề được mô tả rõ ràng nhưng cần mô tả rõ hơn về quá trình sinh tồn.

+ Tính triển vọng: Tác phẩm đã phát động một chiến dịch giúp đỡ người trầm cảm và thu hút những câu chuyện truyền cảm hứng để giúp đỡ nhiều người hơn, tạo thành một vòng tròn đạo đức. Tác phẩm độc đáo và hoàn thành trách nhiệm xã hội của tổ chức truyền thông.

+ Về điểm yếu: Định dạng chương trình hơi yếu và mức độ âm thanh của người kể chuyện nghèo.

2. Nhận xét của Ban Giám khảo vòng Chung khảo:

- Tác phẩm “NƯỚC OI!”:

Tác phẩm làm sáng tỏ một chủ đề gây đau lòng, coi việc dùng nước là điều mà chúng ta coi thường ở hầu hết các quốc gia. Tác phẩm truyền tải thông điệp mạnh mẽ. Hiệu ứng âm thanh và biên tập tốt làm nổi bật và tôn vinh mạch câu chuyện.

- Tác phẩm “ĐỪNG TỪ BỎ”:

Nội dung tác phẩm hấp dẫn và phức tạp. Tác phẩm có cấu trúc khá chắc chắn, chủ yếu sử dụng âm thanh để làm bật nội dung, giúp thính giả cảm nhận được nỗi buồn ngay từ âm thanh đầu đến cuối.

Chủ đề và vấn đề đề cập rất ấn tượng, không ai trong chúng ta đứng ngoài cuộc. Tác phẩm rất phù hợp với quan điểm chủ đề năm 2021: Sống sót và hy vọng. Cả phóng viên và nhân vật chính phải cần nhiều can đảm để giải quyết chủ đề này.

THÔNG TIN GIẢI ABU NĂM 2022

Hình thức gửi tác phẩm dự thi:

- Gửi file text gồm:

+ Kịch bản chi tiết (chia theo timecode) của chương trình bằng tiếng Việt hoặc tiếng Anh.

+ Giới thiệu về chương trình khoảng 250 từ bằng tiếng Anh hoặc tiếng Việt trong đó nêu bật mục đích và thông điệp của chương trình.

+ Thẻ loại đăng ký dự thi.

+ Khán giả mục tiêu của chương trình.

- File video/ audio của chương trình dự thi

- Gửi vào email của Ban HTQT: icd.vov@gmail.com hoặc haithanh3010@gmail.com.

Thời hạn: Tác phẩm dự thi gửi về Ban Hợp tác Quốc tế trước ngày 20/5/2022.

Ban HTQT có thể hỗ trợ các đơn vị xin ý kiến chuyên gia quốc tế để xây dựng kịch bản cho chương trình dự thi. Kịch bản dự kiến xin gửi về Ban HTQT vào tháng 03/2022.

Mọi hỗ trợ, xin vui lòng liên hệ: Phòng Các Tổ chức quốc tế, Ban HTQT: 62727108

Tinh thần dẫn thân, Cống hiến của đội ngũ những nhà báo trong cuộc chiến chống dịch Covid-19

Trong cuộc chiến chống đại dịch covid-19, cũng như các y bác sĩ, chiến sỹ công an, quân đội; đội ngũ phóng viên cũng là những người trên tuyến đầu chống dịch. Họ tác nghiệp lăn xả bất chấp cả trong tình cảnh dịch bệnh để cung cấp cho bạn đọc, thính giả, khán giả những thông tin chân thực nhất.

■ MINH THƯ



Dấn thân để tác phẩm mang “hơi thở cuộc sống”

Khán giả truyền hình xem bộ phim tài liệu “Ranh giới” của đạo diễn Tạ Quỳnh Tư có lẽ ai cũng cảm thấy ám ảnh về sự tàn khốc của dịch bệnh Covid-19. Để có được những hình ảnh chân thực đó, đạo diễn Tạ Quỳnh Tư đã có chuyến công tác kéo dài 21 ngày vào TP.HCM, và phần lớn thời gian anh tác nghiệp tại khu K1 Bệnh viện Hùng Vương - nơi điều trị cho những sản phụ bị nhiễm Covid-19. Biết là thường xuyên tiếp xúc với F0 rất dễ bị lây nhiễm, anh còn chuẩn bị sẵn kế hoạch nếu chẳng may bị lây nhiễm, phải vào khu cách ly, anh sẽ làm hậu kỳ cho bộ phim. Trong một bài trả lời phỏng vấn, đạo diễn Tạ Quỳnh Tư đã chia sẻ: “Tôi tự ý thức có trách nhiệm với nghề nghiệp đang theo đuổi, bởi từ vị trí một phóng viên, đạo diễn, tôi nghĩ mình phải xông pha, truyền tải những cái mình cần truyền tải nhất gửi tới khán giả”.

Cũng giống như đạo diễn Tạ Quỳnh Tư, trong cuộc chiến chống đại dịch Covid-19, lực lượng phóng viên, biên tập viên ở các báo, đài luôn sẵn sàng dấn thân để hoàn thành công việc. Khi dịch Covid-19 bùng phát tại Bắc Giang vào hồi tháng 5, nhà báo Quang Minh, phóng viên Đài PT-TH Bắc Giang đã có thời gian dài tác nghiệp lẫn xả. Tại buổi tọa đàm anh chia sẻ, trong khó khăn nguy hiểm, anh càng quyết tâm hoàn thành nhiệm vụ, chuyển tải đến độc giả những thông tin nóng hổi về dịch bệnh để người dân cả nước hiểu đúng, hiểu đủ về tình hình dịch bệnh đang diễn ra như thế nào tại đây.

Theo nhà báo Trịnh Văn Ánh, Tổng Biên tập Báo Bắc Giang: “Bắc Giang chiến thắng dịch bệnh vì cách giải

“Cuộc chiến chống dịch Covid-19 chưa đến hồi kết, nhưng những gì chúng ta giành được đã khẳng định sự cố gắng, tinh thần đoàn kết và vị thế dân tộc Việt Nam. Các nhà báo tuy không trực tiếp “giành giật” sự sống như các thầy thuốc nơi tuyến đầu, nhưng cũng dấn thân vào nơi có nguy cơ nhiễm bệnh cao. Tiếp tục đồng hành với công tác chống dịch Covid-19, những người làm báo quyết tâm cùng cả nước chung tay đẩy lùi đại dịch”.

PGS.TS. Nguyễn Thành Lợi, ủy viên BCH Hội Nhà báo Việt Nam,
Tổng Biên tập tạp chí Người Làm Báo.

quyết công việc rất dứt khoát: thần tốc truy vết, thần tốc xét nghiệm, thần tốc khoanh vùng, thần tốc cách ly... và phương châm hoạt động của chúng tôi khi đó là công tác tuyên truyền cũng phải thần tốc theo. Trong tổ chức kế hoạch tuyên truyền, chúng tôi thấy, nếu làm kế hoạch không tốt thì hiệu quả tuyên truyền sẽ không cao. Do đó, chúng tôi lên kế hoạch hằng ngày, thậm chí hằng giờ. Phóng viên, nhóm phóng viên, phòng, ban phải có trách nhiệm đề xuất đề tài. Trên cơ sở đó, Ban biên tập quyết định lựa chọn nội dung nào để triển khai thực hiện theo ngày, thậm chí theo giờ. Và khi đã phân công công việc, đội ngũ PV, BTV không ai ngại khó, ngại khổ, thậm chí nguy hiểm, sẵn sàng dấn thân để hoàn thành nhiệm vụ.

Nhà báo Nguyễn Quang Thông, Tổng biên tập Báo Thanh niên cho biết, trong đợt dịch này, Báo Thanh niên có 25 người trở thành F0, trong đó 1/3 là lực lượng phóng viên tác nghiệp tại hiện trường. Có phóng viên nữ của báo đã xung phong làm tình nguyện viên 1 tháng tại Bệnh viện đã



chiến ở Thủ Đức và bị lây nhiễm. Vượt qua những khó khăn đó, Báo Thanh niên vẫn nỗ lực đưa đến bạn đọc những tin, bài chất lượng.

Nhà báo Hồ Quang Lợi, Phó Chủ tịch thường trực Hội Nhà báo Việt Nam cho rằng, sự vào cuộc quyết liệt của đội ngũ phóng viên, nhà báo trong công tác chống dịch Covid-19 đã thể hiện sứ mệnh tiên phong của đội ngũ nhà báo trong công tác chống dịch Covid-19. Qua các tác phẩm báo chí, nhân dân cả nước thấy được sự vất vả, hy sinh của đội ngũ y, bác sĩ nơi tuyến đầu chống dịch, giành giật mạng sống cho từng người dân, đồng thời cũng

thấy được tinh thần dấn thân, cống hiến của đội ngũ những nhà báo, họ đã đồng hành, sát cánh bên những y, bác sĩ, bên những người bệnh để có những thước phim, tư liệu chân thực nhất về cuộc chiến sinh tử chống Covid-19.

Cần có chính sách hỗ trợ báo chí

Giai đoạn đợt dịch cao điểm chống dịch Covid-19, khi hoạt động kinh doanh, sản xuất phải ngừng lại, nhưng các toà soạn, các đài phát thanh, truyền hình... không thể ngừng hoạt động, họ phải tác nghiệp trong điều kiện dịch bệnh với sức ép tin bài lớn. Giữa khó



khăn của bệnh dịch bủa vây, báo chí vẫn đảm bảo truyền tải thông tin nhanh, chính xác, chân thực nhất góp phần loại bỏ thông tin độc hại, tin giả (fake news) gây hoang mang dư luận. Dưới góc nhìn của một chuyên gia kinh tế, TS.Nguyễn Trí Hiếu đánh giá cao vai trò của báo chí trong cuộc chiến chống đại dịch Covid-19 và cho rằng, những thông tin được cập nhật, trung thực sẽ giúp 800.000 doanh nghiệp nước ta có biện pháp để vừa phòng chống dịch, vừa tham gia sản xuất. Ông chia sẻ những khó khăn của báo chí trong đại dịch Covid-19 hiện nay và đưa ra những đề xuất kinh tế cho ngành báo và

nhà báo. Theo đó, Bộ Tài chính cần có chính sách hỗ trợ các cơ quan báo chí. Riêng với các phóng viên, ngân hàng nên có chương trình tín dụng đặc biệt, cho thời gian giãn nợ để bảo đảm họ duy trì cuộc sống gia đình.

Để ghi nhận những đóng góp của báo chí đối với ngành y tế, TS. Nguyễn Đình Anh - Vụ trưởng Vụ Truyền thông và Thi đua khen thưởng - Bộ Y tế đề nghị các cơ quan báo chí đề xuất những phóng viên, nhà báo có đóng góp to lớn trong đại dịch Covid-19 để lãnh đạo Bộ Y tế có biện pháp khen thưởng, tuyên dương kịp thời, cổ vũ các lực lượng phòng chống dịch. ■



VOV LIVE ĐỌC TRUYỆN
- CÙNG BẠN
BƯỚC VÀO THẾ GIỚI
CỦA NHỮNG
RUNG CẢM ĐẸP

365 ngày, với hơn 400 truyện được đăng tải qua các giọng đọc được mê đắm một thời như NSƯT Kim Cúc, NSƯT Việt Hùng, NSƯT Hoàng Yến... VOV Live - làn gió mới tại VOV với xu hướng tiếp cận nội dung âm thanh online, ưu tiên trải nghiệm người dùng.

“**X**in mời các bạn nghe buổi đọc truyện Đêm khuya của Đài Tiếng nói Việt Nam” - lời xướng của chương trình Đọc truyện đêm khuya thân thuộc với biết bao người dân Việt Nam. Đọc truyện đêm khuya, Đọc truyện dài kỳ - là hai trong số rất nhiều chương trình gắn bó với thính giả yêu Đài từ nhiều chục năm năm, làm nên thương hiệu của Đài Tiếng nói Việt Nam.

“Cả một thế giới rung cảm” của những tác phẩm văn học đặc sắc, từ sự lao động miệt mài của các đồng nghiệp Ban Văn học nghệ thuật VOV6, tới sự biên tập sáng tạo tâm huyết của các nhân sự trong hệ thống Nội dung số VOV Live - đã trở thành những sản phẩm số, được hội tụ và lan toả trên nền tảng số VOV Live - Đọc truyện.

365 ngày, với hơn 400 truyện được đăng tải qua các giọng đọc được mê đắm một thời như NSƯT Kim Cúc, NSƯT Việt Hùng, NSƯT Hoàng Yến... VOV Live - làn gió mới tại VOV với xu hướng tiếp cận nội dung âm thanh online, ưu tiên trải nghiệm người dùng. Sau tròn 1 năm ra mắt cùng hệ thống nội dung số VOV Live, kênh Youtube VOV Live - Đọc truyện đến nay đã có 25,1 triệu lượt nghe truyện, với tổng cộng số giờ nghe/xem là 5,8 triệu giờ. Trung bình có 68.800 lượt nghe/xem hàng ngày trên kênh.

Bà Nguyễn Kha Thoa, Giám đốc Trung tâm Quảng cáo và Dịch vụ truyền thông - Đài Tiếng nói Việt Nam cho biết: “Khi bắt đầu lên hệ thống, chúng tôi đã khảo sát và nhận thấy rằng Đọc truyện đêm khuya có một tiềm năng rất lớn về thính giả, cho nên chúng tôi đã tập trung mũi nhọn để đầu tư cho kênh và đưa lên hệ thống nhiều tác phẩm đặc sắc nhất. Cũng phải biên tập quảng bá, truyền

thông rồi tích hợp lên hệ thống để tiếp cận được với thính giả trên các nền tảng số. Bởi vì bây giờ, ngoài việc nghe phát thanh truyền thống, thính giả trẻ còn có thể bấm điện thoại, thậm chí còn không phải bấm nút, chỉ cần điều khiển bằng giọng nói thôi là đã nghe được rồi”.

Phát triển nội dung trên Internet là xu hướng tất yếu. Việc xây dựng và phát triển hệ thống phân phối nội dung số VOV Live, trong đó có VOV Live Đọc truyện cũng đứng trước rất nhiều những thách thức và khó khăn. Là chương trình được nhiều khán thính giả yêu mến, Đọc truyện đêm khuya, Đọc truyện dài kỳ cũng nằm trong số những chương trình của VOV bị vi phạm bản quyền nhiều nhất. Bởi vậy, bảo vệ bản quyền trên môi trường số vừa là thách thức liên tục, vừa trở thành động lực để đội ngũ sản xuất không ngừng sáng tạo, mang đến cho khán thính giả những sản phẩm nội dung số đặc sắc và mới lạ.

Tròn 1 năm đến với khán thính giả - tròn 1 năm của những nỗ lực - vừa xử lý các vấn đề bản quyền, vừa mang đến những trải 103.000 nhiệm đọc truyện mới mẻ và đa dạng... Đến nay, kênh VOV Live - Đọc truyện đã có lượt đăng ký và chính thức đạt nút bạc của Youtube.

Phần thưởng này đánh dấu một cột mốc quan trọng, nấc thang đầu tiên trên lộ trình quảng bá, lan toả những nội dung đặc sắc của VOV.

Trong tương lai, VOV Live Đọc truyện sẽ phấn đấu trở thành kho truyện đặc sắc, quý giá, gắn bó hơn nữa với nhiều khán thính giả yêu truyện, yêu VOV.

Đây cũng là dịp để VOV Live tri ân những khán thính giả thân thiết của VOV - những người đã cùng tạo nên cột mốc đáng nhớ này.

PV/VOV.VN



E-magazine

VÀ TRIỂN VỌNG TĂNG NGUỒN THU CHO BÁO MẠNG ĐIỆN TỬ Ở VIỆT NAM

Thể loại E-magazine trên Báo mạng điện tử (BMĐT) là kiểu bài báo đa phương tiện (multimedia) có thể bao gồm cả chữ viết, ảnh tĩnh, ảnh động, video, file âm thanh, Infographic được thiết kế theo phương thức hoàn toàn mới.

Diểm đặc biệt của thể loại báo chí này là phần text (chính văn) có thể dài vài ngàn từ, với thông tin mang tính tổng hợp, pha trộn giữa bút pháp tường thuật, bình luận và phân tích chuyên sâu nhưng lại được trình bày theo phong cách tạp chí được thiết kế cầu kì và sang trọng với hình ảnh, ngôn ngữ được trình bày phá cách, tạo ấn tượng mạnh.

Triển vọng tăng nguồn thu cho BMĐT

Theo kết quả khảo sát 200 độc giả, có tới 168 người được hỏi đều trả lời họ đọc báo mạng điện tử thường xuyên (chiếm 84%), chỉ có 32 người (chiếm 16%) ít khi đọc BMĐT. Tại Việt Nam các BMĐT được công chúng báo chí thường xuyên sử dụng là Vnexpress.net (122 lượt chọn), Dantri.vn (89 lượt chọn), Vietnamnet.vn (101 lượt chọn), Laodong.vn (87%)...

Số liệu này cho thấy, công chúng báo chí đã có sự lựa chọn thiên về các BMĐT lớn, uy tín và có bề dày phát triển tại Việt Nam. Thực tế đây cũng chính là những tờ BMĐT có sự ứng dụng yếu tố đa phương tiện triệt để hơn và đều có các bài viết được thiết kế dưới dạng thể loại E-magazine.

Kết quả khảo sát trên ba BMĐT tại Việt Nam trong thời gian từ ngày 01/01/2019 đến ngày 30/6/2020 cho thấy các cơ quan BMĐT đã thực sự coi thể loại E-magazine là một hướng đi đúng đắn trong việc dành lại thị phần và tăng nguồn thu cho họ trong bối cảnh hiện nay. Điều này được minh chứng bằng số lượng tác phẩm và tần suất xuất hiện trên mỗi trang BMĐT.

Thể loại E-magazine chính thức được sử dụng trên BMĐT Thanhnien.vn từ ngày 20/3/2017 với tác phẩm “Mua nhà rẻ nhất TP Hồ Chí Minh, U30 có sẵn rồi”. Tính đến nay, thể loại này đã được sử dụng gần 4 năm với một số lượng bài được thiết kế rất lớn. Chỉ tính riêng trong khoảng thời gian khảo sát (18 tháng) đã có khoảng 222 tác phẩm đã minh chứng cho điều đó. Trong số đó, năm 2019 có 173 tác phẩm (trung bình hơn 2 ngày có một tác phẩm, sáu tháng đầu năm 2020 có 49 tác phẩm

(trung bình gần 4 ngày có một tác phẩm).

Đặc biệt có những ngày cơ quan báo chí này đã xuất bản 6 tác phẩm (ngày 5/2/2019 và 8/3/2019). Tương ứng điều này trên báo Laodong.vn là 66 tác phẩm và tần suất xuất hiện cũng tương đối cách xa nhau (8,18 ngày mới có 1 tác phẩm). Trên Vietnamnet.vn tần suất xuất hiện dày hơn hai báo trên (hơn 2 ngày/1 tác phẩm) với tổng số lượng tác phẩm là 248 bài.

Với tốc độ phát triển và đặc biệt là sự quan tâm của công chúng ngày càng nhiều là cơ sở để các cơ quan BMĐT điều chỉnh báo giá nhằm tăng nguồn thu cho đơn vị mình. Để có một bài PR dạng E-magazine đăng tải trên BMĐT, khách hàng phải trả một nguồn kinh phí không hề nhỏ và ngày càng tăng.

Cụ thể, trên Vietnamnet.vn trong năm 2019, ngoài chi phí thiết kế cho một bài E-magazine từ 13 đến 15 triệu, cộng với vị trí đăng tải. Nếu vị trí tốt, chi phí sẽ rơi vào hàng chục triệu, thậm chí năm 2021 nếu thiết kế và đăng tải ở khu vực mới, nóng (vị trí mới nóng & đồng thời xuất bản tại vị trí Top 1 chuyên mục trong thời gian 2 giờ) chi phí lên đến gần một trăm triệu đồng (khoảng 90 triệu đồng).

Trên báo Thanhnien.vn có giá thấp hơn rất nhiều, nhưng cũng có sự biến động tăng như Vietnamnet.vn khi năm 2019 là 21 triệu đồng, năm 2020 là 27 triệu đồng và năm 2021 là 39 triệu đồng. Trong số các báo khảo sát, Laodong.vn là không có biến động nhưng con số cũng không hề nhỏ (35 triệu đồng). So sánh bảng giá của bài PR thuộc thể loại E-magazine với bài PR thông thường để thấy sự đóng góp của thể loại báo chí mới này trong việc tăng thu nhập cho từng cơ quan báo chí điện tử trong bối cảnh hiện nay.

Rõ ràng, dù ra đời muộn nhưng thể loại báo chí mới này đã ngay lập tức thể hiện được sức sống của mình khi được các cơ quan BMĐT quan tâm, đầu tư và tạo điều kiện ở mức tốt nhất. Và ở chiều ngược lại, E-magazine cũng giúp các BMĐT cải thiện nguồn thu đáng kể.

Hơn nữa, dù muốn hay không với chi phí sản xuất thiết kế và đăng tải ngày càng tăng, đồng thời



GIẢI BÀI TOÁN

VỀ VACCINE COVID-19 VÀ ĐẾN TRƯỜNG CHO TRẺ

VOV.VN
E-Magazine

Theo các chuyên gia, trường học hoàn toàn có thể hoạt động trở lại khi người lớn đã được tiêm, chứ phủ vaccine cho trẻ em không phải điều kiện cần. Cần có những liều vaccine riêng cho trẻ đã qua các khâu kiểm duyệt, nghiên cứu kiểm nghiệm rất chặt chẽ

T iêm vaccine Covid-19 cho trẻ dưới 18 tuổi đang là vấn đề được dư luận quan tâm trong thời gian gần đây. Công văn của Bộ Y tế gửi cho Sở Y tế các tỉnh, thành phố thuộc Trung ương về việc tiêm vaccine phòng COVID-19 cho trẻ em từ 12-17 tuổi đã nghị các địa phương xây dựng kế hoạch và triển khai tiêm mũi 1 từ tháng 10/2021 trước khi triển khai mũi tiếp theo.



tần suất xuất hiện ngày càng dày đã chứng tỏ thể loại E-magazine đã trở thành một xu thế tất yếu trong cuộc chiến giành độc giả với các loại hình báo chí khác đặc biệt là với mạng xã hội. Nhưng điều quan trọng là nó đã góp phần tạo công ăn việc làm và tăng thu nhập cho đội ngũ những người làm báo. Và đây chính là triển vọng tươi sáng, là giải pháp hữu hiệu để tạo nguồn thu và tăng nguồn thu cho các cơ quan báo chí nói chung và BMĐT nói riêng.

Một số vấn đề đặt ra

Thứ nhất, đối với cơ quan báo chí. Báo chí đa phương tiện nói chung và thể loại E-magazine nói riêng là một xu thế không thể đảo ngược. Điều này vừa là một thử thách nhưng cũng là điểm cần đến của mỗi tòa soạn nếu như muốn tồn tại và phát triển.

Đối với báo chí, cái quan trọng hàng đầu chính là niềm tin và sự lựa chọn của công chúng. Báo chí hiện đại luôn quan tâm tới vấn đề: Viết những cái

công chúng quan tâm chứ không phải viết những gì mà phóng viên có. Chính vì vậy, để phát triển BMĐT nói chung và thể loại E-magazine nói riêng một cách bền vững, mỗi tòa soạn cần quan tâm tới những điểm sau:

- Trang bị thiết bị công nghệ chất lượng cao, hiện đại: Đường truyền, máy chủ, wifi, máy tính cấu hình cao, các phương tiện tác nghiệp có khả năng tương tác trên nền công nghệ thông tin tốt; các thiết chế bảo quản, sử dụng, lưu giữ, bảo mật thông tin đạt yêu cầu;

- Công tác hỗ trợ thu nhập, bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ cho nhà báo, phóng viên làm sao để họ yên tâm sáng tạo ra những tác phẩm E-magazine chất lượng cao, đủ sức cạnh tranh với các thể loại báo chí khác và báo chí nước ngoài. Tuy nhiên, hiện nay nhiều tòa soạn vẫn chưa chú trọng đào tạo nghiệp vụ chuyên môn sâu cho phóng viên, nhà báo, nhất là trong việc sản xuất các bài báo có chất lượng cao như E-magazine;

- Cùng với đó, các cơ quan báo chí phải tạo điều

kiện hơn nữa cho nhà báo, phóng viên trong việc ưu tiên tiếp xúc, giao lưu với các chuyên gia quốc tế giỏi hoặc trong môi trường báo chí hiện đại.

Thứ hai, phóng viên cần phải không ngừng tự học hỏi để giỏi các kỹ năng về phát hiện đề tài, kỹ năng sử dụng ứng dụng đa phương tiện, kỹ năng xử lý thông tin một cách nhanh nhất. Đặc biệt là kỹ năng tiếp cận các phương thức làm báo mới. Từ đó hình thành các đề tài hay đề sản xuất các tác phẩm E-magazine vừa đảm bảo thông tin mới, vừa có nội dung chuyên sâu, đáp ứng đúng nhu cầu cơ bản và xu hướng thông tin của mọi đối tượng công chúng.

Thứ ba, đối với các cơ sở đào tạo báo chí. Đào tạo báo chí không chỉ truyền thụ tri thức, mà còn

cần phải cầm tay chỉ việc cho sinh viên. Chính vì thế, để có thể đào tạo tốt sinh viên báo chí, những người làm công tác đào tạo cần có một quan điểm, một ý chí thống nhất cao từ khâu xây dựng chương trình, tuyển chọn người dạy, người học, đầu tư các trang thiết bị... với một tinh thần khai phóng và sáng tạo...

Chương trình đào tạo hệ chuẩn nên có tích hợp, bổ sung nhiều môn học mới như báo chí dữ liệu, truyền thông đa phương tiện, báo chí trên điện thoại di động, tổ chức nội dung, sản xuất “siêu tác phẩm báo chí”,... Đặc biệt chú trọng thực hành, cung cấp kỹ năng sáng tạo báo chí đa phương tiện trong đó có thể loại E-magazine.

THS NGÔ VĂN PHONG
(NGUOILAMBAO.VN)



TÁC PHẨM

Dược liệu nhập lậu và sự thả nổi chất lượng

■ THU TRANG, THANH PHƯỢNG, ÁNH TUYẾT, PHƯƠNG THẢO

Nhạc nền mạnh

Thưa quý vị và các bạn, năm 2012, 3 nghìn trẻ bị nhiễm độc chì do dùng thuốc cam, trong đó 7 cháu tử vong. Đây được coi là cơn chấn động cho tất cả những ai tưởng rằng cứ thuốc bắc là lành, nhất là với người già và trẻ nhỏ. Trung bình mỗi năm, Bệnh viện Bạch Mai cấp cứu từ 10-15 ca ngộ độc thuốc bắc. Một bệnh nhân nam, 47 tuổi ở Hải Phòng đã uống thuốc bắc để điều trị bệnh khớp. Kết quả là bị suy gan, suy thận nặng dẫn đến tử vong. Một phụ nữ ở Ninh Bình lấy chồng được 1 năm không có thai, uống được 10 ngày thuốc bắc, thấy toàn thân đau nhức, đau bụng, cảm giác trống ngực. Đến Trung tâm Chống độc, bác sỹ xác định bị nhiễm độc chì. Trước thực tế hàng loạt ca nhiễm độc từ thuốc bắc đã đặt ra câu hỏi về chất lượng dược liệu hiện nay. Nguồn dược liệu nước ta là từ đâu? Đang được kiểm soát như thế nào? Đẳng sâm, đương quy, linh chi... và hàng trăm những dược liệu khác được lưu truyền và chứng thực công dụng từ cả ngàn năm trước, nay thì thực tế ra sao? Và từ dược liệu người ta đã chế thành cái gọi là thuốc như thế nào? Tại sao thuốc lại có thể gây độc cho con người như thế?

Để tìm câu trả lời, nhóm phóng viên VOV2, Đài Tiếng nói Việt Nam đã tiến hành điều tra, đeo bám đường đi của dược liệu từ biên giới vào sâu trong nội địa, xác minh thông tin từ cơ quan chức năng và tìm ra những mảnh khóc từ chính người trong cuộc về quá trình hô biến “rác dược liệu” thành thuốc. Và loạt phóng sự “Dược liệu nhập lậu và sự thả nổi chất lượng” đã hé lộ những góc khuất. Tác phẩm đã đoạt Giải C- Giải Báo chí Quốc Gia năm 2019, Nội san nghiệp vụ VOV số này, trân trọng giới thiệu tới quý vị và các bạn đồng nghiệp.

BÀI 1: XÂM NHẬP VÙNG “THÀNH ĐỊA” DƯỢC LIỆU

Thưa quý vị và các bạn, 90% nguồn dược liệu nước ta là nhập khẩu từ Trung Quốc khoảng 50 nghìn tấn mỗi năm. Ở phía Bắc, những năm trước, dược liệu thường được nhập khẩu qua Cửa khẩu Chi Ma - Lạng Sơn. Nhưng bắt đầu từ năm 2018, theo quy định của Nghị định 54 của Chính phủ, chỉ có cửa khẩu quốc tế Hữu Nghị - Lạng Sơn là đủ điều kiện để nhập khẩu dược liệu. Nhưng liệu đây có phải là con đường chính của dược liệu?

Tiếng động cửa khẩu - kiểm tra, thông quan hàng hóa

Cửa khẩu Quốc tế Hữu Nghị, thời điểm chúng tôi có mặt lượng hàng hóa thông quan không nhiều và mặt hàng dược liệu lại càng ít:

Băng: 1 tháng chỉ có 1-2 lô hàng thuốc Bắc

So với kim ngạch chung thì thuốc bắc không nhiều, chiếm khoảng 1% so với 800 triệu USD hàng hóa qua cửa khẩu.

Tiếng động: Danh sách các tên doanh nghiệp nhập khẩu thuốc bắc

Vì không có nhiều doanh nghiệp nhập khẩu thuốc bắc qua cửa khẩu nên danh sách ông Nguyễn Công Tuấn – Phó Chi cục trưởng Chi cục Hải quan cửa khẩu Hữu Nghị cung cấp cũng hết sức ngắn gọn. Và quy trình kiểm tra dược liệu tại cửa

khẩu cũng được cho là chặt chẽ với sự phối hợp với Trung tâm kiểm nghiệm dược phẩm - mỹ phẩm Lạng Sơn:

Băng: Khi lô hàng về đến đây các cơ quan đăng ký thủ tục mở tờ khai. Giấy tờ đủ rồi thì kiểm tra thực tế hàng hóa. Phối hợp trung tâm kiểm nghiệm lấy mẫu kiểm nghiệm.

Chúng tôi phối hợp với cửa khẩu Lạng Sơn...

Đại diện Chi cục Hải quan cửa khẩu Hữu Nghị có vẻ cũng không còn gì để thông tin thêm khi mà toàn bộ 41 lô hàng sau rất nhiều vòng kiểm tra tất cả đều đủ điều kiện:

Băng: Từ đầu năm đến nay chưa xác nhận được mặt hàng nào vi phạm. Thông tin về rác dược liệu, không đảm bảo chất lượng thì chúng tôi... có thể chất lượng giảm đi thì chuyên ngành mới nắm bắt được, qua đường khác thì chúng tôi cũng không nắm được.

Chắc chắn phải có con đường khác. Bởi thị trường 60 nghìn tấn dược liệu hiện nay và cả thời gian trước đó đều không hề có bất kỳ dấu hiệu nào của sự khan hiếm do siết chặt kiểm tra, kiểm soát tại các cửa khẩu chính ngạch, nếu không muốn nói là ngược lại.

Băng thị trường buôn bán tấp nập, mua



gì cũng có

Khi chính ngạch lại chỉ là đường phụ vậy thì con đường đi chính của dược liệu là đường nào - một câu hỏi lớn được đặt ra. Và quý vị hãy tiếp tục cùng tôi tiến sát biên giới, đến khu vực xã Chi Ma – nơi được biết đến là “thánh địa” của dược liệu nhập lậu những năm trước.

Tiếng động: Đường này có phải dân sinh không?... Không, đây là dấu chân của những đối tượng nhỏ lẻ tranh thủ lúc anh em ăn cơm, đổi ca trực tuần thuốc bắc về và dấu chân của cán bộ mật phục nữa...

Chỉ là một vệt đường mòn rất nhỏ dẫn lên núi, lẫn vào rừng cây... thế nhưng

cũng đủ để hé lộ đường đi của thuốc bắc lậu.

Băng: 1h đêm ngày 11/8, tổ cơ động làm nhiệm vụ ở cột mốc 125 đã phát hiện 1 đối tượng từ biên giới vác bao tải, khi kiểm tra đối tượng bỏ chạy, bỏ lại 1 bao hàng nguyên liệu thuốc bắc, khối lượng trên 30 cân.

Tiếng động tại kho bắt giữ thuốc

Câu hỏi đặt ra là có bao nhiêu đường mòn, lối mở như vậy dọc đường biên, nhất là đoạn qua 3 xã Yên Khoái, Tú Mịch và Mẫu Sơn... Bởi đây là địa bàn gần nhất với thị trấn Ái Diễm – nơi có chợ dược liệu rất lớn của Trung Quốc. Không ai có thể trả

lời chính xác. Chỉ biết rằng, dấu tích đường đi mà các đối tượng buôn lậu để lại có ở khắp nơi. Có thể vắt từ eo núi này sang núi kia, có thể xuyên qua hang hoặc lấy hang sâu làm nơi tập kết hàng rồi vận chuyển theo các đường nhánh nhỏ, luồn lách vào sâu trong thôn bản để qua mặt lực lượng chức năng.

Băng: Họ lợi dụng địa hình đồi núi, đường mòn, đường tắt qua lại. Dân địa bàn họ biết chỗ nào là biên giới, chúng ta chỉ có thể truy đuổi được đến sát biên giới thôi. Thủ đoạn các đối tượng là khá tinh vi.

Ngay cả khi phía Trung Quốc tiến hành dựng hàng rào thép cao 4m, trải dài 10 km dọc biên giới 2 nước, đồn Biên phòng Chi Ma lập 5 lán chốt chặn, tuần tra biên giới 24/24 giờ thì các đối tượng buôn lậu được liệu vẫn tìm được những kẽ hở. Các chiến sỹ đồn biên phòng cửa khẩu Chi Ma cho biết:

Băng: Họ lợi dụng địa hình đồi núi, những đường mòn, đường tắt qua lại, hai là thời gian đêm, ba là quan sát cặn làm việc lợi dụng sơ hở để vận chuyển

Tiếng động dưới chỗ hàng rào, gấp khúc, lỗ rất nhỏ tuồn qua, lợi dụng anh em... số lượng anh em bắt được ít, nhỏ lẻ...

Lực lượng mỏng nên kết quả chưa đạt như mong muốn

Họ dùng cách ném qua hàng rào, tranh thủ. Cửa hàng rào phía bên Trung Quốc mở...

Trong khoảng hơn 1 năm trở lại đây, trước sự quyết liệt của lực lượng chức năng, tình hình buôn lậu thuốc bắc qua khu vực cửa khẩu Chi Ma đã được hạn chế và có phần lắng lại. Tuy nhiên, các đối tượng buôn lậu liệu có từ bỏ mối lợi này khi màn mưa cầu thị trường trong nước vẫn đang

ngày một gia tăng? Liệu khi siết chặt kiểm soát có dồn các đối tượng buôn lậu đến những mảnh khóc, thủ đoạn mới và lực lượng chức năng nhận diện, phát hiện đến đâu? 16 km đường biên tại khu vực cửa khẩu Chi Ma có thể bị hạn chế bởi hàng rào thép nhưng bí được một chỗ còn 253 km đường biên của tỉnh Lạng Sơn với Trung Quốc thì thế nào, kiểm soát ra sao? Hàng loạt câu hỏi cần thiết phải đặt ra nhất là khi nơi đây chỉ hơn 1 năm trước là “thánh địa” của dược liệu nhập lậu. Thiếu tá Lý Văn Tý - Phó đồn trưởng Đồn biên phòng Cửa khẩu Chi Ma cho biết:

Băng: Trước đây, các đối tượng móc nối với người dân địa bàn. Chủ yếu là người Trung Quốc chuyển về còn người Việt Nam mình nhận. Có thể là vác, đưa lên xe máy. Đặc biệt khi lực lượng chức năng bắt thì bỏ chạy để lại tang vật.

Thời điểm đó, đường đi qua 2 thôn Nà Quân, Nà Phát của xã Yên Khoái trở thành cung đường chính cho hoạt động vận chuyển thuốc bắc lậu và người dân trong thôn chính là những người tiếp tay để hàng đi trôi lọt:

Băng: Em vác mỗi cân được 5-6 nghìn, mỗi lần vác được 20kg. 2-3 người đi cùng nhau, ngày được 70-100 tệ.

Thuốc bắc được vác lên vai, được chở bằng xe thồ, cột sau xe máy đi lại âm âm suốt đêm và thậm chí là công khai chở trên những chiếc xe tải hạng nhẹ. Những vụ bắt giữ của các lực lượng chức năng không phải là mấy chục cân mà được tính bằng tấn. Như năm 2016, hải quan cửa khẩu Chi Ma bắt giữ 1 tấn dược liệu thuốc bắc không có nguồn gốc xuất xứ. Sau đó, cuối năm, lực lượng công an huyện Lộc Bình cũng bắt giữ 1 xe ô tô chở 1,3 tấn nguyên

liệu thuốc bắc nhập lậu... Và qua hàng loạt các vụ bắt giữ, đấu tranh lấy lời khai, thiếu tá Lý Văn Tý – Phó đồn trưởng Đồn biên phòng cửa khẩu Chi Ma cho biết cái gọi là thuốc bắc trong những gói hàng nhập lậu thực ra người dân địa phương ở đây gọi là “rác thuốc”:

Băng: qua thông tin người dân thì biết đây là rác thuốc, kém chất lượng...

Sức nóng của Chi Ma về buôn lậu thuốc bắc thời điểm cách đây hơn 1 năm có thể nói là lên đỉnh điểm khi một số cán bộ đã bị kỷ luật do để xảy ra tình trạng mất kiểm soát buôn lậu đường biên. Và nay, sức

nóng ấy vẫn đang âm ỉ, rất có thể sẽ bùng trở lại nếu như không có sự vào cuộc mạnh mẽ, quyết liệt của lực lượng chức năng.

Nhạc cắt

Thưa quý vị và các bạn, như vậy có thể khẳng định nhập lậu là đường đi chính của dược liệu từ nhiều năm nay. Khi đã qua được biên giới, dược liệu sẽ đi đâu về đâu? Điều gì đang diễn ra tại những điểm đến này? Đây là nội dung của phóng sự “Thị trường dược liệu – tranh tối, tranh sáng” trong loạt phóng sự “Dược liệu nhập lậu và những vấn đề đặt ra về chất lượng”. Mời các bạn đón nghe!



BÀI 2: THỊ TRƯỜNG DƯỢC LIỆU - TRANH TỐI TRANH SÁNG

Thưa quý vị và các bạn, trong phóng sự trước, chúng ta đã biết dược liệu chủ yếu nhập lậu vào nước ta qua các đường mòn lồi mở bất chấp sự nỗ lực của lực lượng biên phòng. Mỗi ngày, hàng tấn dược liệu nhập lậu được vận chuyển trót lọt này xộc thẳng vào nội địa tạo nên một thị trường đông dược vô cùng sôi nổi, tấp nập nhưng cũng không kém phần nhập nhèm. Tiếp nối loạt phóng sự “Dược liệu nhập lậu và sự thả nổi chất lượng”, bây giờ chúng ta cùng phóng viên VOV2 đến với những thị trường dược liệu lớn nhất khu vực phía Bắc để biết điều gì đang diễn ra tại đây.

Tiếng Động mua bán thuốc Bắc... “Táo đỏ 40 nghìn nửa cân, cả cân 80 nghìn...”, “Táo đỏ ở đây 200 nghìn. Hàng này lấy bên Tân Cương về...”

Chợ Đông Kinh - Lạng Sơn - muốn mua táo đỏ, kỳ tử, tam thất, đông trùng hạ thảo, củ thiên ma... hay bất cứ loại dược liệu gì, số lượng bao nhiêu cũng có. Trong vai người mua hàng chúng tôi được các tiểu thương sẵn đón và quảng cáo hết lời:

Băng: mình mua buôn cả thùng xong về đây đóng gói bán lẻ. Mua trong siêu thị có giấy tờ....

Hàng quả to thế này giá nó phải khác,

cửa hàng cửa hiệu đoàn hoàng đây

Thực hư những lời quảng cáo này chưa biết đúng - sai đến đâu nhưng người dân địa phương ở đây thì đã sớm cảnh báo:

Băng: Không ai nói trước được điều gì. Bán ở chợ ai muốn mua thì mua, đồ rôm cũng bán đắt mà, mình đâu có biết được...

Và lời cảnh báo này là có cơ sở khi ông Trần Mạnh Hùng - Cán bộ Quản lý thị trường tỉnh Lạng Sơn thông tin:

Băng: Gần đây chúng tôi có bắt giữ 1 lô nguyên liệu tại cửa hàng ASEAN thuộc trung tâm thương mại Đồng Đăng, với số lượng 200 kg

Tiếng động cửa kho

Tiếng động: quả mũi họng, không rõ nguồn gốc xuất xứ, có giá niêm yết 91k/1g, bắt được 25kg, não ninh thông 18 kg, có giá 43k/1g, lan hoàng thảo 9kg, có giá 90k/1g, quả thận dương 24kg, có giá 56k/g... Tổng giá trị của 11 loại hàng dược liệu này phải hơn 7 tỷ. Đây là một vụ lớn, đã được chuyển sang cơ quan công an khởi tố vụ án.

200 kg dược liệu không có nguồn gốc - nếu trót lọt thì nhà buôn sẽ bỏ túi được 7 tỉ đồng – một số tiền không nhỏ. Nhưng còn một điều đáng sợ hơn là nếu toàn bộ số dược liệu này là “rác” như những gì mà lực

lượng biên phòng khai thác được của người dân về thuốc nhập lậu thì sao? Hàng trăm người tiêu dùng sẽ bị đánh lừa và người bệnh điều trị trong vô vọng mà không hề hay biết.

Thưa quý vị, Lạng Sơn chỉ là địa bàn trung chuyển, dược liệu nhập lậu có thể tập kết tại đây rồi phân phối nhỏ lẻ đi các tỉnh nhưng do giao thông thuận tiện nên trong nhiều năm qua hàng lậu phần lớn là đi thẳng đến một nơi được gọi là “thủ phủ” của thuốc bắc - là xã Ninh Hiệp, huyện Gia Lâm, thành phố Hà Nội. Đây là nơi phân phối tập trung nhất và quy mô nhất của khu vực phía Bắc hiện nay:

Băng: Thuốc ở đây cung cấp tất cả các bệnh viện, phòng khám đông y....

Nhận định của ông Lê Văn Điện - Chủ tịch Hội làng nghề thuốc Nam Bắc xã Ninh Hiệp - không sai, cũng không nói quá. Ở đây, thời kỳ hưng thịnh nhất có đến 500 hộ kinh doanh, buôn bán thuốc bắc nay là khoảng 200 hộ. Mỗi ngày có khoảng 50 xe container chở hàng tập nập vào ra.

Băng: Mua bên Trung Quốc mang về rửa ráy. Ai mua được thì mua không thì gọi điện sang xe chở tận nhà. Bốc vác lên ô tô qua cửa khẩu... quen biết người ta làm được hết, cần gì phải đi...

Họ chủ yếu là nhập hàng về, phơi sấy, sơ chế, thái phiến rồi mau chóng chuyển đi theo địa chỉ của các đơn hàng. Nhưng nói như vậy không có nghĩa là ai muốn mua thuốc ở đây cũng được:

Băng: Cháu lấy cái gì...? Thôi không biết đừng lấy nữa đi, thôi, không cần phải xem

Theo lời ông Điện, ở đây có một luật bất thành văn, đó là chỉ bán cho khách hàng quen, ít nhất cũng phải là có người quen

dắt mối. Bởi mọi người đều rất nhạy cảm với người ngoài ngay từ những tiếp xúc thông thường:

Băng: các cô đi vào đây không nhà nào tiếp đầu mà....

Bao vây thông tin, tránh xa dư luận, phòng thủ với tất cả sự tiếp cận – đó là bởi họ luôn luôn phải thấp thỏm với những chuyên hàng lậu:

Băng: Nhiều lần công an bắt, hàng không về được, bắt phạt...

Đã nói lậu thì về bao nhiêu chả biết được, không có nguồn gốc xuất xứ về thì không biết.

Không đủ tự tin về nguồn gốc và thậm chí chất lượng dược liệu của mình, thế nên chẳng hộ gia đình nào dại mà “chui đầu vào giỏ”. Hội làng nghề thuốc bắc nam do ông Điện làm chủ tịch đến nay mới chỉ có 7 hội viên tham gia. Và kế hoạch của Ủy ban nhân dân xã thành lập chợ dược liệu suốt 15 năm qua đến nay vẫn không gia đình nào mặn mà:

Băng: Tiếng động đường phố....

Ở “thủ phủ” thuốc bắc Ninh Hiệp, người ta dễ dàng nhận biết bởi mùi thuốc và bởi những vỉa hè phơi đầy dược liệu. (tiếng động) Đây là sâm đương quy – dược liệu này nếu là loại 1 trên thị trường có giá khoảng 3 triệu đồng/kg. Lớp bụi đường phố phủi có thể bay, rửa có thể sạch thế nhưng bên trong những củ sâm này là cái gì? Còn được bao nhiêu phần trăm tinh chất có thể chữa bệnh? Những người tiêu dùng và người bệnh như tôi, như quý vị chắc là khó biết. Chỉ thấy, hàng trăm kg dược liệu được cho là quý mà bị lăn lóc trong bụi phố như thế này thì chẳng khác gì củi khô, cỏ rác.

Nhạc



Thưa quý vị, cuối năm ngoái, Cục Cảnh sát điều tra tội phạm về tham nhũng kinh tế, buôn lậu – Bộ Công An đã triệt phá đường dây buôn lậu, vận chuyển trái phép dược liệu qua biên giới. 3 người đã bị bắt giữ với tang vật là 4 tấn dược liệu không có giấy tờ nguồn gốc chứng minh. Qua điều tra ban đầu cho thấy các bị can này đã nhập thuốc lậu thuốc bắc từ Trung Quốc về Việt Nam với số lượng cực lớn và diễn ra trong thời gian dài. Tuy nhiên, khi lục lại hồ sơ, những vụ án kiểu như này chỉ đếm trên đầu ngón tay. Còn lại, bằng cách này hay cách khác, bằng lý do này lý do kia, thuốc bắc nhập lậu không qua kiểm

tra, giám sát, kiểm định chất lượng của cơ quan y tế vẫn ngang nhiên có mặt trên thị trường. Và khi chất lượng bị thả nổi thì câu chuyện rác dược liệu chính là nổi như nổi nhất hiện nay. Với nhan đề “Chất lượng dược liệu – quyết định đang nằm trong tay ai?”, phần 3 trong loạt phóng sự “Dược liệu nhập lậu và sự thả nổi chất lượng”, chúng ta sẽ biết được những mảnh khé trong việc bảo chế dược liệu thành thuốc bắc hiện nay của một số lương y, nhà buôn biến chất như thế nào. Và nó lý giải vì sao lại xảy ra những vụ ngộ độc, nhiễm độc nặng vì thuốc bắc. Mời các bạn đón nghe!

BÀI 3: CHẤT LƯỢNG DƯỢC LIỆU - QUYẾT ĐỊNH ĐANG NẴM TRONG TAY AI?

Thưa quý vị, trong phóng sự trước chúng ta đã biết có một khái niệm là “rác dược liệu”. Rác dược liệu thực chất là gì? Dược tiêu thụ ra sao? Người ta đang làm gì với những loại dược liệu vốn được cho là quý để đến nỗi hàng loạt vụ ngộ độc thuốc bắc đã xảy ra? Và 90% dược liệu là nhập lậu - không được kiểm định, vậy chất lượng này đang được quyết định bởi ai?

Trước sự bao vây thông tin ở “thủ phủ” thuốc bắc Ninh Hiệp thì còn có một kênh thông tin nữa mà nhóm phóng viên VOV2 đã cố gắng thâm nhập, thuyết phục, đó là những khách hàng mua dược liệu ở Ninh Hiệp. Họ là chủ các nhà thuốc, chẩn trị y học cổ truyền, là các ông lang bà lang và cũng có thể chỉ là tay buôn dược liệu nhỏ lẻ. Tại đây đã hé lộ những chiêu thức biến dược liệu thành cái gọi là “thuốc” nhưng là thuốc chữa bệnh hay là thuốc độc? Và đây cũng chính là nội dung của phần 3 với nhan đề “Chất lượng dược liệu – quyết định đang nằm trong tay ai?”, trong loạt phóng sự “Dược liệu nhập lậu và sự thối nát chất lượng”.

Băng: - Nhà anh cũng mua ở Ninh Hiệp...

- Người ta nói cả bệnh viện cũng mua? Thì giờ chưa có ký kết gì 2 nước nên bệnh viện, y tế đều phải nhập tiểu ngạch hết mà nhập đường này thì cũng phải có một bên trung gian chứ. Bên đó là Ninh Hiệp...

Nhưng nói về chất lượng thuốc anh T khẳng định, nếu chỉ là những tay buôn với nhau thì không ai lừa ai và cũng thể lừa:

Băng: Trung Quốc nói rõ loại 1 -2-3-4-5, loại kém là loại rút hết tinh chất, mốc, tồn kho lâu năm. Ở Trung Quốc có công nghệ rút hết chất ra để làm dịch truyền vào máu, bã đó bán thôi, còn nguyên xác. Nhưng người làm nghề nhìn là biết, người là biết. Bên Ninh Hiệp họ cũng biết, họ ko trợn vì người mua toàn chúng tôi thì làm sao qua mặt được.

Lương y P với nhiều năm kinh nghiệm làm thuốc cũng chẳng giấu gì việc rác dược liệu mà các tay buôn nhập về phần lớn lại rơi vào nhóm thuốc quý:

Băng: Thuốc rút tinh chất thường rơi vào nhóm thuốc quý, hiếm, nhập khẩu như nhân sâm, phòng phong... Nhân sâm rất



đắt nhưng sang TQ giá nào cũng có. Có những loại bị rút hết saponi chỉ còn bã.

Câu chuyện này không khác gì có một thời điểm Việt Nam nhập gà thải loại của nước ngoài về ăn. Đó là nhu cầu người Việt. Mà có cầu ắt có cung. Vậy rác dược liệu này đang bị ai lợi dụng – lợi dụng vào việc gì và người tiêu dùng đang bị đánh lừa ra sao?

Băng: Những người làm thuốc đem về làm hàng, các phân xưởng, xí nghiệp thuốc.. thì vấn đề bắt đầu nảy sinh. Có những hiệu thuốc người ta ham lợi nhuận người ta trộn loại 1 với loại 4. Loại 1 mới

có dược tính trị bệnh. Nhìn về mẫu mã ko phân biệt được.

Đó là câu chuyện về rác dược liệu. Nhưng chưa hết. Xi măng thậm chí là chì... những thứ được cho là dị vật, vô cùng độc hại khi vào cơ thể con người nhưng lại đang được núp dưới vỏ bọc của dược liệu bỏ:

Băng: Ví dụ như đương quy rất đắt họ lấy vị độc hoạt tẩy bớt mùi để làm giả hoặc như bạch linh phải nhập của Trung Quốc, người ta nấu bột sẵn lên, cắt thành hình vuông. Nếu nhìn hình vuông chẵn chẵn thì đó là giả. Hay như xi măng xây dựng làm

giả ti tử. Tam thất ko phải là đen đâu mà bừa ra phải màu xanh nhưng người ta xóc với chì.

Sa tiền tử thậm chí có cả cát. Hoài sơn họ làm từ củ sắn, củ mỳ trong khi hoài sơn là thuốc rất quý cho tì vị chúng ta.

Và ở mức độ tinh vi hơn, biến hóa hơn, đó là những viên thuốc tán dạng bột. Người ta cứ đồn nhau là thần dược - uống 1 viên khỏi đau khớp, chữa khỏi hoàn toàn bệnh gout hay tiểu đường. Nhưng sự thực là đây:

Băng: 90% đều có thành phần thuốc tây bên trong. Nguy hiểm ở chỗ là khi tán vào sẽ không khống chế được liều lượng và tác dụng phụ của nó.

Viện Kiểm nghiệm thuốc Trung ương đã lấy gần 400 mẫu dược liệu để kiểm nghiệm. Kết quả, có tới 60% không đạt chuẩn chất lượng. Đặc biệt có 20% số thuốc bị trộn cát, ximăng, tạp chất, giả mạo hoặc tẩm ướp hóa chất độc hại.

Chúng ta không đánh đồng toàn bộ dược liệu thuốc bắc hiện nay là chất lượng kém. Nhưng nhìn vào con số 90% dược liệu nhập lậu thì chính sự “vô kiểm”, tù mù, nhập nhèm, thật – giả, tốt – xấu lẫn lộn khiến cho chất lượng thuốc bắc lại đang được quyết định bởi những tay buôn – đó là một điều khó chấp nhận đối với một nguyên liệu dùng để điều trị bệnh. Vậy, cơ quan chức năng ở đâu trong câu chuyện quản lý chất lượng này? Ông Phạm Vũ Khánh – Cục trưởng Cục Quản lý y dược cổ truyền – Bộ Y tế không né tránh câu hỏi này nhưng trách nhiệm vẫn dừng ở các biện pháp hành chính:

Băng: Cục đã xây dựng các thông tư hướng dẫn. Theo dõi kết quả kiểm nghiệm, thông báo hệ thống quản lý các sở để chú

trọng theo dõi. Phối hợp 389 để cung cấp thông tin chuyên môn phòng chống buôn lậu hàng giả. Nhắc nhở BV hoạt động của Hội đồng thuốc, có phòng kiểm nghiệm tại chỗ. Tổ chức Đoàn của bộ để kiểm tra cơ sở, công văn nhắc nhở...

Rất nhiều loại văn bản giấy tờ được ban hành nhưng có quản lý được chất lượng không và quản lý được bao nhiêu phần trăm số lượng dược liệu trước khi đến tay người bệnh hiện nay? Đây là câu trả lời từ người đứng đầu đơn vị được Chính phủ giao nhiệm vụ quản lý:

Băng: Không ai đánh giá được đâu... Tôi mua tào tào để ăn, ko để làm thuốc. Còn ở VN có thuốc tại chỗ, còn lại ở các cơ sở khám chữa bệnh lớn thì tiến bộ. Dần từng bước tại các nhà thuốc, cứ tin nhau, còn kinh doanh xem đạo đức. Nên đến nơi nào được phép hành nghề.

Có thể nói, thực trạng về quản lý chất lượng dược liệu hiện được cho là không khác gì “thả gà ra đui”. Bởi khi đã “lòng” từ nguồn, để nhập lậu tràn lan thì dù công cụ kiểm soát có mạnh đến mấy cũng khó có thể quản lý được. Hướng chi công cụ của ta hiện mới chỉ dừng lại ở các biện pháp hành chính như xây dựng “thông tư, hướng dẫn”, lập “các đoàn kiểm tra”, phát đi “công văn nhắc nhở”... một cách chung chung. Và khi những thứ không thể kiểm soát được này được gọi bằng một cái tên rất cao cả là “thuốc” thì thật sự đây là mối đe dọa cho sức khỏe và tính mạng của rất nhiều người dân.

Nhạc cắt

Thưa quý vị và các bạn, chúng ta vừa đưa ra xét xử vụ án Việt Nam Pharma về làm giả thuốc điều trị ung thư với mức án cao nhất 17 năm tù đối với kẻ cầm đầu.

Vậy, ai sẽ bị đưa ra xét xử trước cái chết của 7 em bé bị nhiễm độc chì do dùng thuốc cam, trước hàng loạt vụ ngộ độc thuốc bắc đến thập tử nhất sinh, trước những con người đang chết từ từ vì ngấm độc thuốc bắc giả?... Tại thời điểm này, chúng ta không thể có câu trả lời. Và khi mà dược liệu nhập lậu vẫn tấp nập tuần

về, khi mà cơ quan quản lý vẫn bất lực trong việc kiểm soát chất lượng thì cũng không biết đến bao giờ chúng ta mới có câu trả lời.

Đến đây chúng tôi xin được kết thúc loạt phóng sự “Dược liệu nhập lậu và những vấn đề về chất lượng”. Cảm ơn quý vị và các bạn đã nghe!



MỤC LỤC

Nghiệp vụ VOV

DIỄN ĐÀN NGHIỆP VỤ

3- Chủ tịch nước: “Báo chí là ‘tấm gương tinh thần’ trong đó nhân dân nhìn thấy bản thân mình”

VŨ DŨNG

6- 3 Chữ “K” trong đào tạo báo chí

VŨ HẢI QUANG

12- VOV đoạt 5 giải Báo chí Quốc gia lần thứ 15 - năm 2020

VŨ TOÀN - NGUYỄN TRANG

17- Giải Báo chí Quốc gia: Bám sát thực tiễn của đất nước trong một năm đặc biệt

LẠI HOA

19- 55 năm phát thanh tiếng Indonesia với sự đồng hành của thính giả quốc gia vạn đảo

HƯƠNG TRÀ

23- Đồng bào khmer với Đài Tiếng nói Việt Nam

THẠCH SA OANH

NGƯỜI VÀ NGHỀ

26- Tác phẩm báo chí góp tiếng nói trong cuộc chiến pháp lý

MINH THƯ

32- VOV tạo dấu ấn nổi bật trong mùa giải ABU 2021

TRẦN THANH HẢI

36- Tinh thần dẫn thân, cống hiến của đội ngũ những nhà báo trong cuộc chiến chống dịch Covid-19

MINH THƯ

VOV CÔNG NGHỆ

40- VOV LIVE đọc truyện - Cùng bạn bước vào thế giới của những rung cảm đẹp

42- E-magazine và triển vọng tăng nguồn thu cho báo mạng điện tử ở Việt Nam

TÁC PHẨM

46- Dư liệu nhập lậu và sự thả nổi chất lượng

THU TRANG, THANH PHƯỢNG,
ÁNH TUYẾT, PHƯƠNG THẢO

HỘI ĐỒNG BIÊN TẬP:

Chủ tịch hội đồng

ĐỖ TIẾN SỸ

Phó Chủ tịch hội đồng

TRẦN MINH HÙNG

NGÔ MINH HIẾN

PHẠM MẠNH HÙNG

VŨ HẢI QUANG

Các uỷ viên

NGUYỄN VŨ DUY

LÊ VĂN PHÚC

ĐỒNG MẠNH HÙNG

NGÔ THIỀU PHONG

ĐẶNG QUANG THƯƠNG

TRẦN ĐỨC THÀNH

DƯƠNG THỊ MINH HẰNG

DƯƠNG HỒNG HẢI

LÊ ĐÌNH LAM

LÊ NGỌC TUẤN

HÀ THỊ BÍCH THUẬN

MỸ THUẬT: **PHẠM MINH**

CHU TRÁCH NHIỆM XUẤT BẢN:

Trung tâm Đào tạo bồi dưỡng nghiệp vụ Truyền thông

Nội san Nghiệp vụ VOV rất mong nhận được sự cộng tác chặt chẽ của các đơn vị và cá nhân trong hệ thống phát thanh Việt Nam, các trường đại học báo chí, kỹ thuật và những người quan tâm.

Mọi thư từ, bài vở, xin gửi về:

Trung tâm Đào tạo bồi dưỡng nghiệp vụ Truyền thông

Tel: (024) 6.2727248

Fax: (024) 6.2727106

Email: vovtc@vov.org.vn

In tại
Công ty Cổ Phần Thiết Kế - Chế Bản Điện Tử và in Công Nghệ Cao
9B Nguyễn Gia Thiều, Trần Hưng Đạo,
Hoàn Kiếm, Hà Nội
Điện thoại/Fax: 024.3376.67826